

hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier

Begroting 2010

jaarplan en financiële begroting

Registratienummer
09.25782

Datum
18 november 2009

Versie
Definitief

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Ontwikkelingen, uitgangspunten en normen	6
3. Sturing op de taken	8
3.1 Beleid- en planvorming	8
3.2 Bestuur en externe communicatie	11
3.3 Monitoring van beleid	13
3.4 Monitoring van het watersysteem	16
3.5 Crisisbeheersing	17
4. Waterveiligheid	20
4.1 Programma primaire waterkeringen op orde	20
4.2 Beheer van de waterkeringen	22
5. Voldoende water	24
5.1 Programma bestrijding wateroverlast	24
5.2 Programma verbetering boezemkades	25
5.3 Integraal beheer van het watersysteem	26
6. Schoon water	30
6.1 Programma uitvoering KRW	30
6.2 Programma bestrijding watertekort	31
6.3 Beheersing van lozingen: vergunningverlening en handhaving	32
6.4 Beheersing van lozingen: afvalwaterketen	33
7. Veilige wegen	36

7.1	Programma verkeersveiligheid	36
7.2	Wegenbeheer	37
7.3	Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	39
8.	Middelen en organisatie	41
8.1	Heffing en invordering	41
8.2	Bedrijfsondersteuning	42
8.3	Financieel beleid	45
9	Weerstandvermogen en risico's	47
10	Waterschapsbelastingen	51
11	Incidentele baten en lasten 2010	54
12	Kostentoerekening	55
13	Egalisatiereserves en voorzieningen	56
14	Financiering	58
15	Verbonden partijen	61
16	EMU-saldo	62
17	Exploitatie 2010	63
18	Bijlagen	67
18.1	Belastingprofielen	67
18.2	Personeelslasten en formatie	68
18.3	Recapitulatie exploitatie van programma's en beheertaken	69
18.4	Recapitulatie programma-investeringen 2010	70
18.5	Recapitulatie beheerinvesteringen 2010	71

18.6 Netto-investeringen 2010	72
18.7 Vaste activa	74
18.8 Vaste schulden	75

1. Inleiding

Voor u ligt de Begroting 2010 van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. De begroting geeft op hoofdlijnen inzicht in de activiteiten van het hoogheemraadschap en de daarmee gepaard gaande kosten voor het begrotingsjaar 2010. De begroting bestaat uit het jaarplan en de financiële begroting. De begroting is gebaseerd op de jaarschijf 2010 uit het Meerjarenplan 2010-2013.

Leeswijzer

Sinds 2009 hanteert het hoogheemraadschap een programmatische begrotingsopzet. In het meerjarenplan en het jaarplan is een aantal door het bestuur vastgestelde beleidsprogramma's beschreven. Hierbij is onderscheid gemaakt in programmataken en beheertaken. De indeling hiervan is weergegeven in onderstaande tabel. Niet alle beleidsprogramma's kennen programmataken.

	Sturing op de taken	Water-veiligheid	Voldoende water	Schoon water	Veilige wegen	Middelen en organisatie
Beheertaken	Beleid en planvorming	Beheer van de waterkeringen	beheer van het watersysteem	Beheersing van lozingen: 1. vergunning-verlening en handhaving Wvo 2. afvalwaterketen	Wegenbeheer Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	Heffing en invordering
	Bestuur en externe communicatie					Bedrijfs-ondersteuning
	Monitoring van beleid en watersysteem					Financieel beleid
	Crisis-beheersing					
Programmataken		Programma primaire keringen	Programma bestrijding wateroverlast	Programma Kaderrichtlijn Water	Programma verkeers-veiligheid	
			Programma verbetering boezemkades	Programma bestrijding watertekort		

In hoofdstuk 3 is de sturing op de verschillende taken van het hoogheemraadschap beschreven. Ingegaan wordt op de ambities en kosten voor beleidsontwikkeling en planvorming. In de hoofdstukken 4 t/m 7 worden deze ambities voor de verschillende taken van het hoogheemraadschap uitgediept. In hoofdstuk 8 worden alle ondersteunende activiteiten en het financiële beleid gepresenteerd. In de hoofdstukken 9 t/m 17 zijn de overige op het jaarplan van toepassing zijnde onderdelen opgenomen (risico's, belastingdruk) alsmede de onderdelen van de financiële begroting. In hoofdstuk 18 is een aantal overzichten toegevoegd die niet wettelijk voorgeschreven zijn. Het betreft een overzicht van de verdeling van de belastingdruk over de diverse belanghebbenden, een overzicht van de personeelslasten en formatie, recapitulaties van de exploitatie en de investeringen van de programma's en beheertaken, een overzicht van de netto-investeringen per categorie en een overzicht van de vaste activa en van de vaste schulden.

Presentatie en invloed nieuwe verslagleggingsregels

Met ingang van 1 januari 2009 gelden nieuwe voorschriften voor de beleidsvoorbereiding en de verantwoording van de waterschappen (BBVW). Ten tijde van het opstellen van het Jaarplan 2009 waren de definitieve voorschriften nog niet beschikbaar. Nu de definitieve voorschriften bekend zijn, is gekozen voor een enigszins gewijzigde presentatie van de exploitatie ten opzichte van die in het Jaarplan 2009.

In het Jaarplan 2009 zijn de mutaties in de reserves niet separaat vermeld. De mutaties worden echter vanaf 2010 per programma- en beheertaak separaat weergegeven, omdat deze geen deel uit maken van de 'normale' kosten en opbrengsten.

Verder is vereist dat alle kosten en opbrengsten in een programma zijn opgenomen. In het Jaarplan 2009 waren enkele kosten en opbrengsten die niet direct aan een product of programma zijn toe te rekenen nog buiten de programma's gelaten. In het jaarplan 2010 wordt aan de voorschriften voldaan.

De interne kosten worden vanaf 2009 geboekt tegen uurtarieven inclusief overhead. De bedragen van de interne kosten volgens de Jaarrekening 2008 zijn aanmerkelijk lager dan die van de begrotingen 2009 en 2010. Dit wordt veroorzaakt doordat in 2008 met 'kale' uurtarieven is gerekend.

In het Jaarplan 2009 zijn bij de programma's tevens de begrote bezettingsverschillen van de afdelingen verantwoord. Vanaf 2010 worden deze verantwoord onder het beleidsprogramma Middelen en organisatie. De interne kosten van de programma's bestaan daardoor alleen nog uit de uren die direct aan de programma's kunnen worden toegerekend, vermenigvuldigd met het uurtarief.

Vanaf 2009 is het niet meer toegestaan rechtstreeks mutaties in de reserves te verwerken. Daaronder valt ook de rentevergoeding van het eigen vermogen. Naast de rentevergoeding aan de reserves (=kosten) is er een even groot bedrag aan bespaarde rente (=opbrengst). Door in de begroting hetzelfde bedrag als dotatie aan het eigen vermogen op te nemen, wordt voldaan aan de regelgeving en blijft de betreffende rentelast onderdeel uitmaken van de omslagrente.

Bovenstaande wijzigingen zijn verwerkt in de vergelijkende cijfers van het jaarplan (Jaarrekening 2008 en Jaarplan 2009).

2. Ontwikkelingen, uitgangspunten en normen

Ontwikkelingen

De wereld om het hoogheemraadschap heen verandert. De nabije en verre toekomst zullen aanzienlijk verschillen van het heden. De verschillen zijn niet exact te voorspellen. Denk hierbij aan de zaken als klimaatverandering, toenemende invloed van Europa maar ook de verschuivende rol van de functionele overheden. Organisaties die voorbereid willen zijn op de toekomst, doen er daarom goed aan vooruit te denken. In 2008 en 2009 is het hoogheemraadschap gestart met scenario-denken, een methode voor strategieontwikkeling. In de komende jaren zal deze methode verder worden uitgewerkt en worden gebruikt om voorbereid te zijn op de toekomst.

Ook het recente verleden en de zeer nabije toekomst zullen de komende tijd invloed hebben op de taakuitoefening van het hoogheemraadschap. Daarnaast zullen de gevolgen van de economische crisis voor het hoogheemraadschap en zijn partners voelbaar zijn en worden.

De effecten van de klimaatverandering worden steeds meer voelbaar. De kerntaken van het hoogheemraadschap zijn gericht op veiligheid tegen overstromingen, op droge voeten en op schoon water. De klimaatverandering heeft direct invloed op deze kerntaken. Daarom is het hoogheemraadschap sinds 2005 concreet bezig met het treffen van maatregelen om het watersysteem klimaatbestendig te maken. Tussen 2000 en 2004 is fors geïnvesteerd in onderzoek, voorbereiding en communicatie. Ook fungeert sinds 2005 een apart organisatieonderdeel als taskforce voor de aanpak van de gevolgen van de klimaatverandering. Belangrijk voor de koersbepaling zijn de aanbevelingen van de Deltacommissie.

Het hoogheemraadschap maakt zich sterk voor het handhaven van de veiligheid tegen overstromingen. Zowel de primaire (zee)keringen als de regionale (boezem- en polder-) keringen staan onder voortdurende controle. Ze worden aangepakt wanneer ze niet voldoen aan de respectievelijke door Rijk en provincie vastgestelde normen. Voor het op orde brengen van de primaire keringen heeft het hoogheemraadschap in 2008 een intentieverklaring getekend. Dat vindt zijn beslag in het zogenaamde Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).

Klimaatverandering brengt niet alleen wateroverlast met zich mee. Het hoogheemraadschap bereidt zich ook voor op maatregelen die de effecten van langdurige droogte en warmte op het water(eco)systeem moeten voorkomen of verzachten. Langdurige warme perioden betekenen dat het hoogheemraadschap zich - samen met de provincie - moet beraden op een zogenaamde verdringingsreeks voor het beheersgebied. Er wordt bepaald welke (gebruiks-)functies het langst van zoet water worden voorzien in tijden van droogte.

Een andere koersbepalende ontwikkeling vormt de implementatie van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). De implementatie van deze Europese watterichtlijn is in Nederland een grootschalig en complex proces geworden. De verbetering van de water(systeem)kwaliteit moet maatschappelijk haalbaar en economisch verantwoord gebeuren. Als het hoogheemraadschap daarin slaagt, is er maatschappelijk draagvlak voor de verbetering van de waterkwaliteit in de toekomst. In 2008 en 2009 zijn maatregelenpakketten ontwikkeld, die zijn opgenomen in het Waterbeheersplan 4 (WBP4, vastgesteld in 2009). In het WBP4 beschrijft het hoogheemraadschap de doelstellingen voor de periode 2010-2015 voor de drie kerntaken (veiligheid tegen overstromingen, droge voeten en schoon water). Wat wil het hoogheemraadschap op die gebieden bereiken en wat is daarvoor nodig? De gevolgen van het WBP4 zijn zo veel mogelijk bij de diverse bestuurlijke programma's ondergebracht.

Tijdens de planperiode krijgt het hoogheemraadschap te maken met de implementatie van de Waterwet. De gevolgen hiervan zijn in 2009 in kaart gebracht. De komende jaren zal de organisatie zich aanpassen aan deze nieuwe wet.

Als overheid wil het hoogheemraadschap het goede voorbeeld geven, niet alleen bij het beheer van het watersysteem, maar ook in een milieu- en klimaatbewuste bedrijfsvoering. In 2009 is daartoe het milieu- en klimaatbeleid vastgesteld. Daarmee conformeert het hoogheemraadschap zich aan de energie- en CO₂-doelstellingen van het Rijk. Keuzes in de toekomst zullen worden beïnvloed door dit beleid. In de begroting 2010 is een bedrag van € 0,9 miljoen opgenomen voor extra stimulering van energiebesparende maatregelen en vermindering van de CO₂-uitstoot.

Relatie met het meerjarenplan

Uitgangspunt voor de Begroting 2010 is het Meerjarenplan 2010-2013. Dit meerjarenplan is in de vergadering van 17 juni 2009 door het CHI vastgesteld. De in het meerjarenplan weergegeven beleidsrichting voor de komende jaren is in het Jaarplan 2010 verder uitgewerkt.

In het Meerjarenplan 2010-2013 is onder andere beschreven dat de komende jaren het aantal activiteiten, en daarmee de kosten, zal toenemen. De grootste toename van werkzaamheden wordt in 2010/2011 verwacht. Dit wordt niet alleen zichtbaar door een stijging van de exploitatiekosten, maar ook door een stijging van het investeringsvolume (van € 120 miljoen naar € 134 miljoen), het in uitvoering nemen van eerder vastgesteld beleid (overname stedelijk water, overnamepuntenbeleid, onderhoud watersysteem, baggeren et cetera).

Uitgangspunten en normen

Inflatie

Bij de ramingen die ten grondslag liggen aan de Begroting 2010 is rekening gehouden met toekomstige prijsontwikkelingen. Deze verschillen per kostensoort.

Personeelslasten

Bij de berekening van de personeelslasten is uitgegaan van de loonkostenontwikkeling volgens de laatste CAO. Voor de berekening van de sociale lasten is uitgegaan van de tarieven van medio 2009. De opleidingskosten bedragen 3,5% van de brutoloonsum.

Renteomslag

Omdat het hoogheemraadschap geen directe financiering toepast (geen koppeling van een lening aan een investering), wordt voor de berekening van de kapitaallasten een algemeen rentepercentage (de zogenaamde omslagrente) van 4,0% gehanteerd. Een nadere toelichting is opgenomen in hoofdstuk 12.

3. Sturing op de taken

Het hoogheemraadschap heeft drie kaderstellende plannen waarin het beleid is beschreven: het Beheersplan Waterkeringen, het Waterbeheersplan en het Wegenbeleidsplan. Vanaf 2010 wordt het beleid van de primaire taken van het hoogheemraadschap samengevoegd in één plan. Het beleid van het beheer van de waterkeringen, waterkwantiteit en -kwaliteit is dan vastgelegd in het nieuwe Waterbeheersplan (WBP4). Er is geen plan voor het vaarwegbeheer en nautisch beheer. Dit wordt in de planperiode opgesteld, afhankelijk van de afspraken die het hoogheemraadschap gaat maken met de provincie over de uitvoering van deze nevenactiviteit.

3.1 Beleid- en planvorming

3.1.1 Doelstelling

De beleidsontwikkeling wordt de komende jaren gestuurd door de evaluatie van de realisatie van het beleid. Het beleid wordt vertaald in plannen en uitvoeringsprogramma's.

Door het beïnvloeden van externe beleidsvorming en adviseren over, reageren op en toetsen van ruimtelijke ontwikkelingen van derden, stelt het hoogheemraadschap de eigen belangen veilig. Het hoogheemraadschap streeft ernaar deze betrokkenheid naar tevredenheid van de indieners van de plannen vorm te geven.

3.1.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap streeft naar openheid bij zijn taakuitvoering. Het beleid en de evaluaties daarvan worden door het bestuur vastgesteld. Deze besluitvorming is openbaar. Het doel is om voor ieder onderdeel van de taakuitvoering de doelstellingen in het beleid helder te beschrijven. Daarmee is voor de burger, andere overheden en belangenorganisaties duidelijk hoe het hoogheemraadschap invulling geeft aan zijn taken.

Tevens kan de toezichthouder van het hoogheemraadschap, de provincie Noord-Holland, haar rol vervullen. Veel plannen waarin het beleid wordt uitgewerkt, worden openbaar gemaakt. Het doel daarvan is de mogelijkheid te bieden om zienswijzen op deze plannen in te brengen.

3.1.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2010 doen?

Beleidsontwikkeling waterveiligheid

Elke vijf jaar moet verslag worden uitgebracht aan de provincie over de algemene waterstaatkundige toestand van de primaire waterkeringen (Waterwet). De provincie rapporteert vervolgens aan het Rijk. Het Rijk stelt de voor de toetsing benodigde voorschriften en randvoorwaarden vast. Deze randvoorwaarden zijn gebaseerd op de verwachte gevolgen van de klimaatverandering en recente technische inzichten (bijvoorbeeld ten aanzien van golfbelasting). In 2006 heeft het hoogheemraadschap gerapporteerd over de toetsing van alle primaire waterkeringen aan de hydraulische randvoorwaarden 2001 (de zogenaamde '2e toetsing'). Uit deze toetsing bleek landelijk dat een deel van de primaire waterkeringen niet voldeed. Om landelijk slagvaardig de primaire waterkeringen te verbeteren is het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) ingesteld. Dit leidt in de komende jaren tot grootschalige dijkverbeteringen.

In 2010 rapporteert het hoogheemraadschap over de 3e toetsing. Deze wordt uitgevoerd conform de Hydraulische Randvoorwaarden 2006 (HR2006) en het Voorschrift Toetsen op Veiligheid Primaire Waterkeringen 2006 (VTV2006). Na afronding van de derde toetsing wordt het HWBP geactualiseerd.

Het Beheersplan Waterkeringen 2006-2010 komt in 2010 te vervallen. De deelnota's van dit beheersplan worden in 2010 aangepast. Zij maken vanaf 2010 onderdeel uit van het Waterbeheersplan 2010-2015 (WBP4).

Beleidsontwikkeling Voldoende en schoon water

Het Waterbeheersplan 2010-2015 is afgerond en de planperiode start in 2010. Het plan is afgestemd op het Stroomgebiedbeheersplan Rijn-West, waarin de waterkwaliteitsdoelstellingen van de Kaderrichtlijn Water zijn opgenomen. Het waterbeheersplan overkoepelt alle watertaken van het hoogheemraadschap, inclusief de waterkeringen (zie ook waterveiligheid). Het beleid uit het waterbeheersplan wordt operationeel gemaakt via diverse inrichtingsplannen (gebiedsplannen) en thematische plannen.

Het Beleidsplan Bagger is in 2009 geëvalueerd en wordt in 2010 aangepast. Het vormt een uitwerking van het waterbeheersplan. Belangrijke onderdelen uit dit plan zijn het omgaan met de ontvangstplicht met eventuele vergoedingen en baggerdepots. Kern daarvan is het zoeken naar een evenwicht tussen de baggerontvangst in het stedelijk en het landelijk gebied. Een nieuw onderdeel in het baggerbeleid is het omgaan met verontreinigde waterbodems. Door wijziging van wetgeving wordt het hoogheemraadschap bevoegd gezag voor sanering van waterbodems. Daarmee is het geheel aan waterbodembeheer in handen van het hoogheemraadschap gekomen.

In 2010 is het Waterlopenbeheerplan gereed. Hiermee draagt het hoogheemraadschap bij aan het realiseren van de doelen van de Kaderrichtlijn water.

Het hoogheemraadschap is betrokken bij de ontwikkelingen in het IJsselmeergebied. Deze betrokkenheid richt zich op de zorg voor de beschikbaarheid van voldoende (zoet) water in de toekomst en op de eventuele effecten van peilverhogingen voor de waterkeringen en daarmee de waterveiligheid in het beheersgebied. De betrokkenheid uit zich in een actieve, maar niet initiërende rol.

Het hoogheemraadschap werkt in een meerjarig project samen met verschillende Noordzeelanden over het omgaan met water in de ruimtelijke ordening. Dit project wordt gesubsidieerd met een Interreg-subsidie. Een onderdeel van dit project is de evaluatie van het procesinstrument Watertoets.

In 2009 komt er duidelijkheid over de mogelijke problemen van watertekorten in extreem droge situaties. Met klimaatscenario's wordt onderzocht of er in de toekomst in ons beheersgebied problemen ontstaan. Op basis van dit onderzoek wordt in 2010 een voorstel gedaan om deze mogelijke problemen op te lossen.

Waterplannen

In 2010 stelt het hoogheemraadschap alleen nieuwe waterplannen op met gemeenten als deze door beide organisaties krachtig worden ondersteund. Bovendien moet zo veel mogelijk aansluiting bestaan bij andere relevante ontwikkelingen in het betreffende gebied, zoals het opstellen van watergebiedplannen voor het peilbesluit. In het bestuurlijk overleg met gemeenten worden deze kansen verkend. Van de reeds vastgestelde waterplannen wordt de jaarschijf van het maatregelenpakket uitgevoerd.

Plannen van derden

Het hoogheemraadschap zoekt samenwerking met gemeenten en andere initiatiefnemers, zoals Rijk en provincie om in het voortraject van een ruimtelijke ontwikkeling of procedures te adviseren over de wateraspecten. In 2010 worden ongeveer 600 adviezen uitgebracht op diverse plannen

van derden. Het gaat om grote en kleine plannen, strategische en concrete plannen van Rijk, provincie, gemeenten en overigen. De inzet van de beschikbare personele middelen worden afgewogen tegen de belangen in de plannen van derden. Tevens wordt geëvalueerd of de (water)belangen voldoende verankerd zijn in het gewijzigde watertoetsproces. Daarnaast controleert het hoogheemraadschap pro-actief hoe initiatiefnemers de wateradviezen in hun plannen verwerken.

Beleidsontwikkeling Veilige (vaar-)wegen

In 2010 wordt het Wegenbeleidsplan vastgesteld. Het huidige plan stamt nog uit de fusieperiode (rond 2003) en is in 2009 geëvalueerd. Deze evaluatie vormt de basis voor een nieuw beleidsplan.

De provincie heeft het beheer van een deel van zijn vaarwegen gedelegeerd aan het hoogheemraadschap. Het hoogheemraadschap beschouwt het vaarwegbeheer en het nautisch beheer als een neventaak. Het vaarwegbeheer omvat de instandhouding en bruikbaarheid van een scheepvaartweg, vaargeul, oeverwerk en kunstwerk. Nautisch beheer betreft het opstellen en handhaven van verkeersregels. De kosten voor het vaarwegbeheer en het nautisch beheer worden gefinancierd uit de belastingheffing van de primaire taken. Deze financiering acht het bestuur als niet juist binnen het waterschapsprincipe belang-betaling-zeggenschap. Om deze reden is het hoogheemraadschap vanaf 2004 in overleg met de provincie om de kosten te financieren uit algemene middelen.

De provincie streeft ernaar vaarwegbeheerder te zijn voor het gehele basisnet beroepsvaart en de staandemastroutes. Voor de categorie overige vaarwegen streeft de provincie ernaar dat de waterschappen gedelegeerd beheerder worden. In 2009 is door provincie en waterschappen een onderzoek gestart naar deze herverdeling van het vaarwegbeheer en de bijbehorende financiële consequenties. De resultaten hiervan worden in 2010 verwacht. Zodra hierover overeenstemming is bereikt, stelt het hoogheemraadschap een Vaarwegenbeheersplan vast.

Milieu en klimaat

Het in 2009 vastgestelde Milieu- en klimaatbeleid wordt geïmplementeerd en verder uitgewerkt. Naast het invoeren van allerlei milieuvriendelijke oplossingen in het dagelijks beheer, wordt vooral gezocht naar oplossingen die energiebesparing opleveren bij installaties die grote hoeveelheden fossiele brandstoffen verbruiken. De belangrijkste verbruiker van fossiele brandstoffen is de slibdrooginstallatie (SDI) die het afvalproduct van de rioolwaterzuiveringsinstallaties (zuiveringslib) verwerkt. Deze slibdroger is in 2011 financieel afgeschreven. De afzet van het eindproduct van de slibdroger, slibgranulaat, is tot 2015 gegarandeerd. Tot die tijd blijft de SDI in ieder geval operationeel. Voor de periode daarna wordt gezocht naar een milieuvriendelijkere oplossing. Dit onderzoek wordt uitgevoerd met een aantal partijen.

3.1.4 Wat gaat beleid- en planvorming in 2010 kosten?

Exploitatie		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2008	2009	2010
Beleid en planvorming	Externe kosten	3,1	2,6	3,6
	Externe opbrengsten	-0,2	-0,3	-0,5
	Kapitaallasten	0,3	0,4	0,4
	Voorzieningen	-	-	-
	Interne kosten	3,3	6,2	5,8
	Totaal excl. reserves	6,5	8,9	9,3
	Reserves	-	-	-
	Totaal incl. reserves	6,5	8,9	9,3

De externe kosten stijgen door hogere advieskosten.

Beheerinvesteringen		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2008	2009	2010
Beleid en Planvorming	Uitgaven	0,5	0,5	1,1
	Inkomsten	0,7	-	-0,3
	Totaal	1,2	0,5	0,8

3.2 Bestuur en externe communicatie

3.2.1 Doelstelling

De bestuurlijke keuzes, het beleid en de werkzaamheden van het hoogheemraadschap kunnen rekenen op een groot draagvlak bij de inwoners en relaties in Noord-Holland. Partners en burgers kennen het hoogheemraadschap en zien het als de deskundige waterbeheerder in Noord-Holland. Zij vertrouwen op het hoogheemraadschap voor hun veiligheid. Het streven is de klanttevredenheid te verhogen met een halve punt bij burgers naar een 7,5 en bij relaties naar een 7 in het jaar 2012.

3.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap maakt in het bestuurlijke besluitvormingsproces op een rechtmatige, integere en doelmatige wijze strategische keuzes en behartigt de belangen van de ingelanden. Het bestuur en het ambtelijk apparaat weten wat er leeft bij de burgers en relaties. De communicatie met deze partijen is proactief en gericht op samenwerking. Daarnaast wordt gewerkt aan het vergroten van de naams- en taakbekendheid en het realiseren van het gewenste profiel van een graag geziene deskundige partner die slagvaardig en omgevingsgericht opereert. Het streven is dat in 2012 minstens 80% van de inwoners bekend is met de naam van het hoogheemraadschap en dat minstens 50% van de inwoners bekend is met de eerste drie kerntaken: waterveiligheid, voldoende water en schoon water.

3.2.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2010 doen?

Bestuur

Vanaf 8 januari 2009 heeft het hoogheemraadschap een nieuw bestuur, dat geënt is op de gewijzigde wetgeving. Zo maakte het personenstelsel plaats voor een partijenstelsel, hetgeen gevolge heeft voor de samenstelling en werking van het bestuur. De in 2009 geformuleerde ideeën over de ontwikkeling van een goede bestuurlijke organisatie worden in 2010 verder uitgewerkt en

toegepast. Het betreft onder meer besturen op hoofdlijnen, rolverdeling, fractieondersteuning, verslaglegging en ambtelijke ondersteuning.

Relaties

In de externe communicatie met gemeenten, provincie, Rijk en de belangenorganisaties in Noord-Holland staat de dialoog centraal. Als deskundig waterbeheerder wil het hoogheemraadschap weten wat er bij hen leeft om onze werkzaamheden op hun wensen en behoeften te kunnen afstemmen. Daarnaast zullen diverse specifieke middelen worden ontwikkeld waarmee het hoogheemraadschap zijn expertise op het gebied van water kan etaleren.

In 2010 wordt ingezet op het volgende.

- Verdieping van kennis over onze partners, zodat het hoogheemraadschap bekend is met wat er speelt bij die partners en hoe de verhoudingen bestuurlijk en ambtelijk zijn
- Het voorkomen van 'relationele brandjes' door aan de voorkant van een project/proces duidelijkheid te scheppen over wat partners kunnen verwachten
- Meer aandacht voor intern draagvlak en positionering van het relatiemanagement binnen de organisatie
- Een actieve rol voor relatiemanagement als sponsor en aanjager voor omgevingsgerichtheid van de organisatie als geheel.

Publiek

Het hoogheemraadschap zet zich op de kaart richting de inwoners van Noord-Holland. Het streven is de bekendheid van de naam en de taken te verhogen en het profiel van de waterdeskundige in Noord-Holland te realiseren. Het centrale inhoudelijke thema in de communicatie richting de inwoners is klimaatverandering: 'wij weten van water; uw veiligheid is bij ons in goede handen'. Door een actief persbeleid wordt zo veel mogelijk free publicity gecreëerd en speelt het hoogheemraadschap een actieve rol in het debat over de klimaatverandering. Verder wordt in het gebied zichtbaar gemaakt wat het hoogheemraadschap doet om Noord-Holland droog te houden via bijvoorbeeld bouwborden en informatiepanelen. Ook het recreatief medegebruik leent zicht daar zeer goed voor. In de komende jaren maakt het hoogheemraadschap dit ook meer zichtbaar.

De belangrijkste communicatie gericht op de inwoners is de doelgroepspecifieke communicatie rond het beleid, de taken die in stilte worden uitgevoerd en de werkzaamheden die het hoogheemraadschap verricht. Op het moment dat het hoogheemraadschap in een gebied aan de slag gaat, is de burger geïnteresseerd in informatie over het hoogheemraadschap. Op deze momenten en op deze plekken informeert en betreft het hoogheemraadschap hen zo veel mogelijk. De communicatie met inwoners is erop gericht met elkaar in gesprek te raken.

De internetsite van het hoogheemraadschap wordt verder ontwikkeld, waarbij steeds wordt gelet op de toegankelijkheid en transparantie. Vanwege de toenemende krapte op de arbeidsmarkt wordt de communicatie naar potentiële werknemers de komende jaren geïntensiveerd.

Buitenlandbeleid

Het hoogheemraadschap werkt in een meerjarig project samen met een aantal Noordzeelanden over het omgaan met water in de ruimtelijke ordening. Dit project wordt gesubsidieerd met een Interreg-subsidie.

3.2.4 Wat gaat bestuur en externe communicatie in 2010 kosten?

Exploitatie		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2008	2009	2010
Bestuur en externe communicatie	Externe kosten	2,2	2,3	2,2
	Externe opbrengsten	-0,9	-0,9	-0,9
	Kapitaallasten	0,2	0,6	0,7
	Voorzieningen	-	-	-
	Interne kosten	1,7	3,2	3,2
	Totaal excl. reserves	3,2	5,2	5,2
	Reserves	-	-	-
	Totaal incl. reserves	3,2	5,2	5,2

Beheerinvesteringen		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2008	2009	2010
Bestuur en externe communicatie	Uitgaven	1,8	1,0	-
	Inkomsten	-	-	-
	Totaal	1,8	1,0	-

3.3 Monitoring van beleid

3.3.1 Doelstelling

De taakuitvoering van het hoogheemraadschap leidt tot maatschappelijk en bestuurlijk gewenste effecten (ook wel 'dat wat de burger ervan ziet en/of ervaart'). De maatschappelijk gewenste effecten zijn samen te vatten in veiligheid tegen overstroming, droge voeten, schoon oppervlaktewater en veilige (vaar-)wegen. Naast deze effecten zijn er ook bestuurlijk gewenste effecten. Het bestuur stuurt bij de taakuitvoering op het goed functioneren van de (bestuurlijke) organisatie en de algemene maatschappelijke verantwoordelijkheid die het hoogheemraadschap neemt bij het uitvoeren van zijn taken.

Het doel is om de voortgang van het behalen van de gewenste effecten in beeld te brengen. Deze aanpak wordt gebruikt om in voortgangsrapportages en de jaarrapportage over de stand van zaken te rapporteren.

3.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap brengt de stand van zaken in het behalen van de maatschappelijk en bestuurlijk gewenste effecten in beeld. De huidige indeling in programma's biedt hiervoor de ruimte. De aanpak is erop gericht om alle losse bijdragen binnen de ambtelijke organisatie te verbinden aan de maatschappelijk gewenste effecten.

3.3.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2010 doen?

De gewenste effecten zijn vertaald in resultaten, de 'output' van het hoogheemraadschap. Deze beschrijven datgene wat behaald moet worden om het gewenste effect te realiseren. De 'output' blijft voor een belangrijk deel over de jaren dezelfde, het hoogheemraadschap is tenslotte een beheerorganisatie. Echter, naast het in stand houden van het beheersgebied zijn programma's noodzakelijk om aan de 'outcome' te kunnen blijven voldoen. Gedacht kan worden aan investeringen voor het op norm brengen van waterkeringen om het maatschappelijk gewenste effect, veiligheid tegen overstroming, te behalen.

Voor het behalen van de resultaten worden prestaties geleverd. Dit zijn doelen die voor een jaar zijn aan te geven, maar ook voor een periode van meerdere jaren. In ieder geval zijn zij concreet

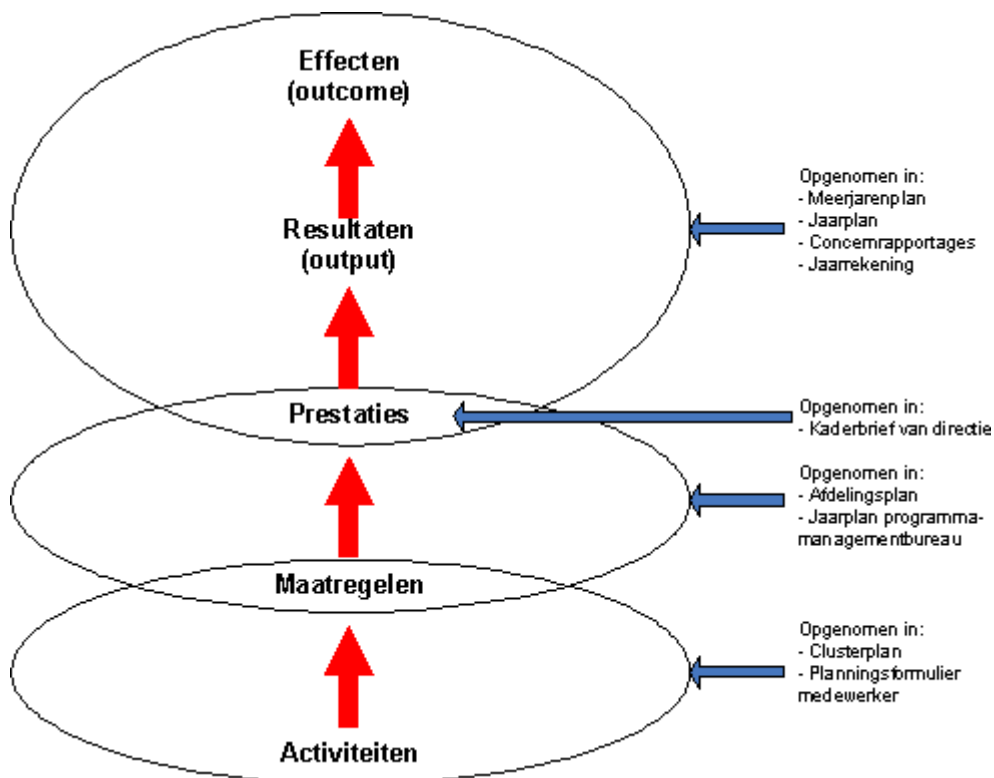

en meetbaar. De prestaties vormen de indicator voor het wel of niet behalen van de resultaten. In de Begroting 2010 zijn deze prestaties opgenomen en gedurende dit jaar worden deze gebruikt om de voortgang in beeld te brengen.

Prestatie-indicatoren

Het totaal aan activiteiten binnen het hoogheemraadschap moet leiden tot een voor de burger gewenst effect. Iedere laag in de organisatie draagt bij aan de taakuitvoering van het hoogheemraadschap en legt op zijn niveau verantwoording af op basis van indicatoren.

- Het algemeen bestuur draagt het dagelijks bestuur op een aantal specifieke **effecten** te bewerkstelligen.
- De effecten worden voor de directie vertaald in te behalen **resultaten**.
- De directie draagt de ambtelijke organisatie op daarvoor bepaalde **prestaties** te leveren.
- Op afdelingsniveau worden hiertoe **maatregelen** gedefinieerd.
- Daarmee worden voor de medewerkers **activiteiten** bepaald.

Het abstractieniveau van deze indicatoren neemt van onder naar boven toe. Het niveau maatregelen wordt gebruikt in de jaarplannen van de afdelingen en het niveau activiteiten richt zich op de aansturing van de medewerkers. Het jaarplan vermeldt de bestuurlijk relevante indicatorniveaus effecten, resultaten en prestaties. In de concernrapportages en de programmarapportages wordt voor een aantal begrotingsonderdelen ook op maatregelniveau gerapporteerd.

Effect	Resultaten	Prestaties
Veiligheid tegen overstroming	Het in stand houden van de waterkeringen	De primaire waterkeringen voldoen aan de eisen uit de keur, de legger en het beleid uit het beheersplan waterkeringen
	Er is voldaan aan de uitvoering van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) uit 2007	In 2017 is 119 km primaire waterkeringen met de status 'voldoet niet' uit de landelijke toetsing van 2006 verbeterd
	Een crisis wordt voorkomen of de gevolgen van een crisis worden zo veel mogelijk beperkt	Er wordt adequaat gehandeld bij een (dreigende) dijkdoorbraak
Voldoende water	Het in stand houden van het watersysteem gericht op de vastgestelde functies	Het watersysteem (wateren en regionale keringen) voldoet aan de eisen uit de keur, de legger en het beleid uit het waterbeheersplan
		Bij alle ruimtelijke ontwikkelingen zijn de belangen van het watersysteem meegenomen
	In 2020 voldoet het watersysteem aan de afspraken uit het NBW-Vernieuwd	In 2015 is een verdeling van het beschikbare water vastgesteld om mogelijke schade door watertekort te beperken
		In 2017 is het programma Wateroverlast uitgevoerd en zijn de 121 polders uit het programma op orde
		In 2015 is 65 km van het programma Verbetering Boezemkades uitgevoerd ('rompprogramma')
	Een crisis wordt voorkomen of de gevolgen van een crisis worden zo veel mogelijk beperkt	In 2012 zijn 150 km instabiele regionale keringen uit het programma Verbetering Boezemkades getoetst
		Er wordt adequaat gehandeld bij extreme wateroverlast
Er wordt adequaat gehandeld bij een extreem watertekort		
Schoon water	Het in stand houden van het watersysteem gericht op de vastgestelde functies	De wateren voldoen aan de eisen uit de keur, de legger en het beleid uit het waterbeheersplan
		In 2015 zijn de lozingen afgestemd op de waterkwaliteit van het ontvangende watersysteem
		In 2015 voldoen de zuiveringskringen aan de lozingsnormen
	In 2027 wordt, voor de 58 waterlichamen, voldaan aan de kwaliteitsdoelstellingen van het watersysteem conform de Europese Kaderrichtlijn water (KRW)	In 2015 zijn de inrichtings-, beheers- en onderzoeksmaatregelen uit het KRW-programma afgerond
	Een crisis wordt voorkomen of de gevolgen van een crisis worden zo veel mogelijk beperkt	Er wordt adequaat gehandeld bij een ernstige vervuiling van het oppervlaktewater
Veilige (vaar-) wegen	Het in stand houden van polder- en dijkwegen	De wegen voldoen aan de landelijke normen en aan het beleid uit het wegenbeleidsplan
	Het voor de provincie in stand houden van vaarwegen	De vaarwegen zijn bevaarbaar volgens de afspraken die zijn gemaakt met de provincie

Effect	Resultaten	Prestaties
	Het inrichten van de wegen conform het landelijke programma Duurzaam Veilig	In 2013 is het wegennet van het hoogheemraadschap ingericht volgens Duurzaam Veilig
	Een crisis wordt voorkomen of de gevolgen van een crisis worden zo veel mogelijk beperkt	Er wordt adequaat gehandeld bij verkeersonveilige situaties
Maatschappelijk verantwoordelijke organisatie	Het hoogheemraadschap gaat respectvol om met mensen (<i>people</i>)	Het hoogheemraadschap betreft actief zijn omgeving bij zijn taakuitvoering
		Het hoogheemraadschap is servicegericht
		Het hoogheemraadschap is een goede werkgever
	Het hoogheemraadschap voelt zich verantwoordelijk voor het milieu (<i>planet</i>)	Het hoogheemraadschap behaalt de doelstellingen uit het Milieu- en klimaatbeleid
	Het hoogheemraadschap staat voor optimale uitvoering van zijn taken (<i>profit</i>)	Het hoogheemraadschap wordt erkend als een betrouwbare organisatie
		Het hoogheemraadschap is doelmatig en doeltreffend

3.4 Monitoring van het watersysteem

3.4.1 Doelstelling

De doelstelling van het monitoren van het watersysteem is om ondersteuning te bieden aan beleid, planvorming en uitvoeringstaken om het watersysteem goed te laten functioneren. Het hoogheemraadschap stelt vast wat de informatiebehoefte is, ontwerpt een strategie om aan deze behoefte te kunnen voldoen (meetprogramma's), verricht metingen, verwerkt en beheert de gegevens en rapporteert hierover.

3.4.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Een goed functionerend monitoringsysteem, waarbij de informatievraag en informatieaanbod zo dicht mogelijk bij elkaar liggen. Op deze wijze kan het hoogheemraadschap optimaal adviseren binnen de kerntaken op gebied van waterkwaliteit, waterkwantiteit en veiligheid.

3.4.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2010 doen?

Het hoogheemraadschap stelt meetprogramma's op vanuit de informatiebehoefte en verricht onderzoek om zowel intern als extern te kunnen adviseren.

Er wordt onderzoek gedaan naar de doelen en maatregelen voor de Kaderrichtlijn Water (KRW). In 2010 wordt een aanzienlijke inspanning voor de KRW op het gebied van monitoring verwacht: verdere optimalisering van de monitoring, voorbereiding van het tweede Stroomgebied Beheer Plan (SGBP2), onderzoek ter onderbouwing van maatregelen, toetsing en rapportage.

Voor waterkwaliteit meet het hoogheemraadschap de chemische kwaliteit (stikstof, fosfaat, chloride, bestrijdingsmiddelen) en de biologische kwaliteit (planten, kleine waterdieren, algen, vissen). Verder wordt onderzocht of de zwemwateren aan de eisen voldoen om veilig te kunnen zwemmen. In 2010 zullen de zwemwaterprofielen worden geactualiseerd.

Bij het tot stand komen en uitvoeren van plannen worden adviezen gegeven en onderzoek gedaan (bijvoorbeeld stedelijke waterplannen). Ook bij het uitvoeren van taken wordt geadviseerd

(bijvoorbeeld Flora- en Faunawetgeving). Voor de waterkwantiteit bepaalt het hoogheemraadschap de waterbehoefte en adviseert bij de uitvoering van de wateropgave.

De recente implementatie van het water-informatiesysteem Lizard-FEWS maakt het mogelijk om in 2010 een grote hoeveelheid data te valideren en analyseren. Daarmee wordt een start gemaakt met de aanleg van een historische (lange termijn) database en het beschikbaar stellen van deze data voor de organisatie.¹

De Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) is het kenniscentrum van regionale waterbeheerders in Nederland. Ook in 2010 verleent het hoogheemraadschap financiële ondersteuning aan de STOWA.

3.4.4 Wat gaat monitoring van het watersysteem in 2010 kosten?

Exploitatie		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2008	2009	2010
Monitoring watersysteem	Externe kosten	2,6	3,2	2,9
	Externe opbrengsten	-	-	-
	Kapitaallasten	-	-	-
	Voorzieningen	-	-	-
	Interne kosten	0,4	1,0	0,8
	Totaal excl. reserves	3,0	4,2	3,7
	Reserves	-	-	-
Totaal incl. reserves	3,0	4,2	3,7	

3.5 Crisisbeheersing

3.5.1 Doelstelling

Het hoogheemraadschap wil een professionele en slagvaardige organisatie zijn en blijven als het gaat om de crisisbeheersing en de crisiscoördinatie. Activiteiten vinden plaats met het oog op het in stand houden en het verbeteren van de crisisbeheersingsorganisatie.

3.5.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Van een overheidsinstanties als het hoogheemraadschap wordt verwacht dat het beschikt over een organisatie die in staat is om onder crisissomstandigheden professioneel op te treden. Daartoe heeft het hoogheemraadschap een crisisbeheersingsorganisatie ingericht. Het hoogheemraadschap is in staat om die maatregelen te nemen, verband houdende met onze taken, om schade te voorkomen dan wel de gevolgen van een incident/calamiteit/crisis/ramp tot een minimum te beperken.

¹ In Nederland zijn veel watersystemen en rioolssystemen voorzien van apparatuur voor het op afstand meten en regelen van kunstwerken. Dankzij deze telemetriesystemen is het operationeel beheer efficiënter en effectiever geworden. Veel handelingen kunnen nu vanuit een centrale post of een andere willekeurige locatie worden uitgevoerd. Er is een toenemende behoefte aan een centraal inzicht in het werkelijk functioneren van het (afval)watersysteem. Met deze informatie kunnen betere beslissingen worden genomen, de simulatie modellen worden gevalideerd en de kunstwerken kunnen meer optimaal worden gestuurd. Hiervoor is Lizard ontwikkeld.

Om dat niveau te bereiken ontwikkelt het hoogheemraadschap zich nader in vijf richtingen:

- planvorming
- opleidingen en oefenprogramma's
- op- en uitbouw van het netwerk met de andere partners
- optimaliseren en onderhouden van materiaal en materieel
- professionaliseren informatievoorziening (onder andere netcentrisch werken).

3.5.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2010 doen?

Opleiding en oefenen

Door middel van opleidingen, trainingen, oefeningen en simulaties, maar ook door het doorvoeren van verbeteringen in de crisisorganisatie, wil het hoogheemraadschap optimaal voorbereid zijn op de bestrijding van (de gevolgen van) incidenten, calamiteiten, crisis en rampen. Ook in 2010 wordt hieraan gewerkt.

Bestrijdingsplannen en draaiboeken

(Nieuwe) Bestrijdingsplannen en Draaiboeken dienen actueel te zijn en te blijven. Hier wordt voortdurend aan gewerkt. In 2010 worden draaiboeken opgesteld voor situaties van dierziekten, stroomuitval en extreme regenval.

Materiaal/materieel

Het hoogheemraadschap beschikt over een inventarisatie van aanwezig noodmateriaal/ -materieel. Jaarlijks worden deze inventarisaties geactualiseerd. Speciale aandacht wordt hierin geschonken aan de beschikbaarheid van noodpompen om in te zetten bij wateroverlast. In 2010 wordt bezien of noodmateriaal/-materieel dichterbij de kwetsbare objecten kan worden opgeslagen.

Informatievoorziening, netcentrisch werken

Het professionaliseren van de informatievoorziening bij rampenbestrijding, crisisbeheersing en optreden bij grootschalige evenementen staat de laatste jaren stevig op de agenda. In de rampenbestrijding kan het op de hoogte brengen van de diverse netwerkpartners veel tijd kosten. Dit blijkt heel duidelijk bij incidenten of rampen waarbij meerdere veiligheidsregio's betrokken zijn. Studies, experimenten en ervaringen laten zien dat de effectiviteit van de hulpverlening is gebaat bij een goede informatievoorziening.

Een nieuwe manier van informatievoorziening wordt vormgegeven volgens het concept van netcentrisch werken, ook wel NEC (Network Enabled Capabilities) genoemd. NEC is een operationeel concept waarin besluitvormers, informatieleveranciers en eenheden in een geïntegreerd interactief informatienetwerk samenwerken. In het geval van de crisisbestrijding zijn dit alle betrokkenen bij de crisisbeheersingsorganisatie. In 2010 wordt het netcentrisch werken (systeem Eagle) geïmplementeerd.

3.5.4 Wat gaat crisisbeheersing in 2010 kosten?

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)			2008	2009
Crisisbeheersing	Externe kosten	0,2	0,2	0,3
	Externe opbrengsten	-	-	-
	Kapitaallasten	0,1	0,1	0,1
	Voorzieningen	-	-	-
	Interne kosten	0,3	0,9	0,9
	Totaal excl. reserves	0,6	1,2	1,3
	Reserves	-	-	-
	Totaal incl. reserves	0,6	1,2	1,3

Beheerinvesteringen		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)			2008	2009
Crisisbeheersing	Uitgaven	-	0,3	0,3
	Inkomsten	-	-	-
	Totaal	-	0,3	0,3

4. Waterveiligheid

4.1 Programma primaire waterkeringen op orde

4.1.1 Doelstelling

Eind 2017 voldoen de primaire waterkeringen die zijn opgenomen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) aan de veiligheidsnormen van het Rijk. Er zijn maatregelen getroffen om de gevolgen van rampen te verkleinen.

4.1.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap spant zich maximaal in om de verbeteringswerken aan primaire waterkeringen uit te voeren overeenkomstig het HWBP (vastgesteld in 2007), zodat de veiligheid van deze waterkeringen eind 2017 op orde is. Het gaat om verbeteringswerken langs de kust van de Noordzee, de Waddenzee en het IJssel- en Markermeer. Het betreft de verbetering van 14 primaire waterkeringen, met een totale lengte van 118,7 km. Het HWBP is gebaseerd op de eerste toetsing (rapportage in 2001) en tweede toetsing (rapportage in 2006) van de primaire keringen.

Parallel aan de uitvoering van verbeteringswerken is in 2006 de derde toetsing van de primaire waterkeringen gestart. Deze wordt uitgevoerd conform de Hydraulische Randvoorwaarden 2006 (HR2006) en het Voorschrift Toetsen op Veiligheid Primaire Waterkeringen 2006 (VTV2006). De vereiste rapportage wordt in 2010 aangeleverd bij de provincie Noord-Holland. Na afronding van de derde toetsing wordt het HWBP geactualiseerd.

4.1.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2010 doen?

Verbeteringen aan de primaire keringen

Het programma bestaat, na het samenvoegen van twee projecten, uit 13 projecten. In 2010 worden voor 11 projecten activiteiten verricht. In de periode tot en met 2010 ligt het accent vooral op het doorlopen van planstudies (veelal inclusief milieueffectrapportage en maatschappelijke kosten-baten-analyse). De dijkversterking van de Zuiderdijk tussen Enkhuizen en Hoorn wordt in 2010 afgerond.

Gereed

- Havendijk Den Helder

In uitvoering

- Zuiderdijk Enkhuizen-Hoorn

Planfase

- Zwakke schakel Hondsbossche en Pettemer zeewering
- Zwakke schakel Kop van Noord-Holland
- Markermeerdijk Hoorn-Edam
- Balgzanddijk
- Wieringer zeewering, Den Oever buitenhaven
- Markermeerdijk Edam-Amsterdam
- Wieringermeerdijk en Omgelegde Stonteldijk
- Waddenzeedijk Texel
- Egmond aan zee
- Bergen aan zee

Veiligheid van Nederland in kaart (VNK-2)

Het nationale onderzoeksproject VNK omvat een studie om overstromingsrisico's in beeld te brengen. Het hoogheemraadschap zet in 2010 de deelname aan het VNK-projectbureau voort met de veiligheidsbeoordelingen van de dijkringen 5, 12 en 13.

4.1.4 Wat gaat het programma primaire keringen in 2010 kosten?

Op grond van de Wet op de waterkering wordt het HWBP 100% gefinancierd door het Rijk. Het hoogheemraadschap financiert de uitgaven voor. De voorbereidingsfase van het HWBP financiert het hoogheemraadschap in zijn geheel voor. Dit wordt in één keer terugbetaald. De realisatiefase wordt jaarlijks betaald. Het Rijk betaalt de voorfinanciering van de voorbereidingsfase terug via een forfaitair bedrag van 15% over de raming van de totale realisatiekosten. De realisatiekosten worden afgerekend naar werkelijk gemaakte kosten. In de realisatiefase van een werk kan jaarlijks een voorschot aan het Rijk worden gevraagd tot een maximum van 80% van de raming van de realisatiekosten.

In 2006 werden de uitgaven voor de uitvoering van het HWBP tot en met 2016 ingeschat op € 432 miljoen. Door de wijze van financieren lopen uitgaven en inkomsten niet altijd parallel. De investeringsvolumes voor 2009 bestaan grotendeels uit de voorfinanciering door het hoogheemraadschap en zijn opgenomen onder 'uitgaven'. De subsidie van het Rijk is opgenomen onder de noemer 'inkomsten'. Administratief wordt voor 2010 verondersteld dat de uitgaven en de inkomsten synchroon verlopen.

Programma-investeringen		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2008	2009	2010
Primaire keringen op orde	Uitgaven	23,8	23,8	50,9
	Inkomsten	-18,1	-16,5	-50,9
	Totaal	5,7	7,3	0

4.2 Beheer van de waterkeringen

4.2.1 Doelstelling

Het hoogheemraadschap houdt de waterkeringen onder dagelijkse omstandigheden in stand conform de vastgestelde veiligheidsnormen en met oog voor maatschappelijke belangen.

4.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

De primaire en regionale waterkeringen moeten in een zodanige staat verkeren dat de bescherming tegen overstromingen duurzaam is gewaarborgd binnen de nationaal vastgestelde kaders. Om deze doelstelling te bereiken, wordt het beheer op kostenbewuste wijze en met oog voor de toekomst uitgevoerd.

De leggers en het beheerregister worden overeenkomstig de met de provincie afgesproken planning gerealiseerd. In 2011 beschikt het hoogheemraadschap over actuele leggers voor de primaire waterkeringen en in 2014 over actuele leggers voor de regionale waterkeringen. In 2015 beschikt het hoogheemraadschap over een adequaat beheerregister waterkeringen.

De erosiebestendigheid van de dijkbekledingen wordt verder verbeterd door het uitbreiden van gewijzigd beheer van de grasbekleding.

4.2.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2010 doen?

Beheersinstrumenten

De legger voor de primaire waterkeringen is grotendeels gereed. Op twee onderdelen moet de legger nog worden voltooid. In 2010 wordt de legger voor de primaire waterkeringen voor de zandige kust vastgesteld. Voor de dijkvakken van de harde keringen waarvoor een dijkversterkingsplan wordt gemaakt of in uitvoering is, worden de leggers aansluitend opgesteld. De ontwerp-legger voor de regionale waterkeringen is eind 2010 voor circa 40% van de totale dijk lengte opgesteld.

Ten behoeve van de totstandkoming van het beheerregister wordt in 2010 een plan van aanpak gemaakt voor de opzet van het beheerregister, het inwinnen van de benodigde gegevens, het initieel vullen van het register en het beheer van het register (actueel, betrouwbaar en compleet houden).

Muskusratten

De provincie draagt per 1 januari 2011 de muskusrattenbestrijding over aan de waterschappen. In 2010 volgt verdere voorbereiding van de overname. Het personeel en materieel voor de uitoefening van deze taak wordt ondergebracht in een samenwerkingsverband met andere waterschappen in Noord- en Zuid-Holland en mogelijk Utrecht.

Maaibeheer

In de themanota Bekledingen van waterkeringen is vastgelegd dat het maaibeheer van waterkeringen primair is gericht op erosiebestendigheid. Eén van de manieren om de erosiebestendigheid van de dijkbekleding te verbeteren is door het gras te maaien en af te voeren. In 2009 is geïnventariseerd op hoeveel kilometer waterkeringen ecologisch beheer mogelijk en nuttig (kansrijk) is. Er is een onderscheid gemaakt tussen primaire en regionale waterkeringen. In 2010 wordt een plan opgesteld voor het ecologisch beheer van waterkeringen. Vervolgens wordt het ecologisch beheer op basis van een kosten-batenanalyse geïmplementeerd.

Pachtbeleid

Het beleid op het gebied van pacht is dat traditionele pachtovereenkomsten worden omgezet in actuele pachtovereenkomsten met nadrukkelijke randvoorwaarden om de erosiebestendigheid te

waarborgen en recreatief medegebruik mogelijk te maken. Er wordt intensief toegezien op de naleving van die voorwaarden.

4.2.4 Wat gaat het beheer van de waterkeringen in 2010 kosten?

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)			2008	2009
Beheer van de waterkeringen	Externe kosten	2,3	4,2	2,5
	Externe opbrengsten	-5,7	-5,1	-2,8
	Kapitaallasten	1,9	1,7	1,7
	Voorzieningen	-	-	-
	Interne kosten	1,3	2,4	2,1
	Totaal excl. reserves	-0,2	3,2	3,5
	Reserves	-1,6	-1,4	-2,5
	Totaal incl. reserves	-1,8	1,8	1,0

De externe kosten zijn lager door wegvallende incidentele kosten uit 2009. De externe opbrengsten zijn lager door minder verkopen van erfpachtgronden.

Beheerinvesteringen		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)			2008	2009
Beheer van waterkeringen	Uitgaven	0,3	2,6	2,4
	Inkomsten	-8,4	-	-2,2
	Totaal	-8,1	2,6	0,2

5. Voldoende water

5.1 Programma bestrijding wateroverlast

5.1.1 Doelstelling

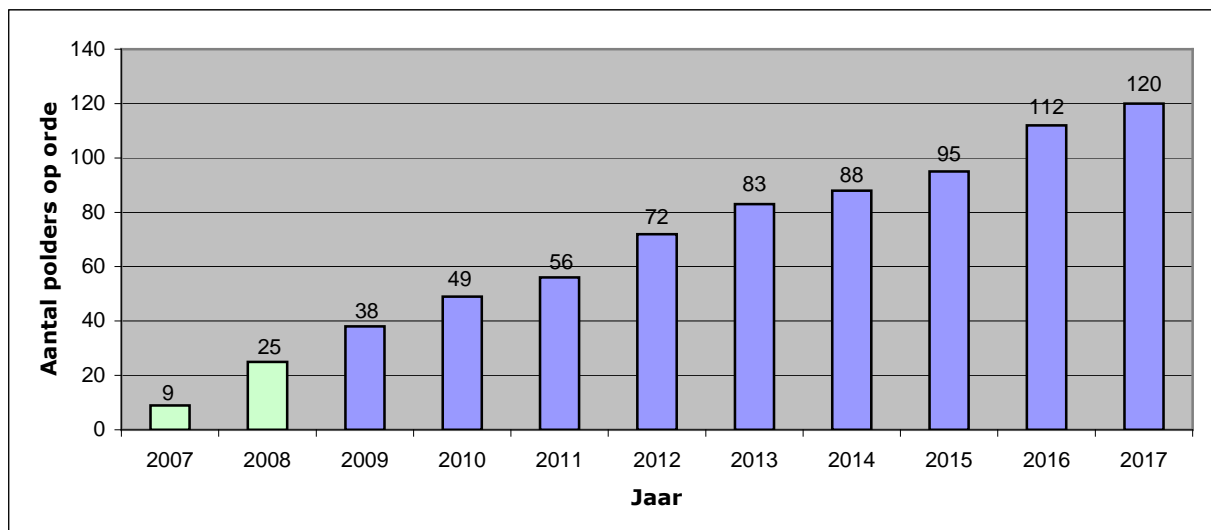
In 2017 voldoet het watersysteem aan de normen voor wateroverlast.

5.1.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

In totaal moeten in 2017 121 polders op orde zijn gebracht om het watersysteem te laten voldoen aan de normen voor wateroverlast. In 2013 moeten 83 polders op orde zijn. Daarnaast zijn de voorbereidende processen ingezet om de resterende polders op orde te brengen.

Grafiek:

Cumulatieve prognose aantal polders op orde²

De onzekerheid over de te behalen resultaten wordt naar de toekomst toe steeds groter. Om de doelen te bereiken moet aan een aantal belangrijke voorwaarden worden voldaan.

- Voldoende gronden beschikbaar (al dan niet in eigen bezit)
- Voldoende medewerking van de omgeving
- Voldoende subsidies.

5.1.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2010 doen?

In 2010 brengt het hoogheemraadschap 11 polders op orde. In dat kader worden 73 ha waterberging aangelegd, 45 stuwen aangepast en vindt een aanpassing van de gemaalcapaciteit plaats van in totaal 37 m³/min.

Per polder wordt gezocht naar het meest doelmatige en efficiënte pakket van maatregelen waarbij het uitgangspunt 'vasthouden, bergen, afvoeren' sturend is. Het proces om de watersystemen in

² In de figuur is aangegeven dat er in 2017 120 polders op orde zijn terwijl het programma Bestrijding wateroverlast aangeeft dat er 121 polders op orde gemaakt moeten worden. Dit verschil wordt veroorzaakt door het voornemen tot het realiseren van het Wieringerrandmeer. Eén van de polders, die volgens het raamplan op orde gemaakt moet worden, gaat onderdeel uitmaken van dit randmeer.

polders op orde te krijgen, leidt dan ook in de meeste gevallen tot aanpassing van de maatregelen zoals genoemd in het Raamplan Bescherming tegen wateroverlast (2005). Het pakket van maatregelen kan variëren van het aanpassen van de stuwen, het vergroten van gemaalcapaciteit en het realiseren van extra open water. Andere maatregelen die genomen kunnen worden zijn het koppelen van peilvakken c.q. polders, een herziening van het peilbesluit of een al genomen peilbesluit, het maken van bestuurlijke afspraken om de overlast te accepteren (bijvoorbeeld bij natuurgebieden), het meeliften in projecten van derden, een ruilverkaveling c.q. herinrichtingsproject of andersoortige technische maatregelen zoals het aanleggen van compartimenteringstuwen. Binnen het hoogheemraadschap wordt gezocht naar mogelijkheden om 'werk met werk' te maken, zoals het combineren met dijkversterkingsprojecten, het beheer van watersystemen en de KRW-maatregelen.

Om de maatregelen kosteneffectief te kunnen realiseren is samenwerking en medefinanciering nodig van externe partners, zoals provincie (subsidies), gemeenten, natuurorganisaties en private partijen.

5.1.4 Wat gaat programma bestrijding wateroverlast in 2010 kosten?

Programma-investeringen		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)			2008	2009
Programma Wateroverlast	Uitgaven	9,5	9,1	6,5
	Inkomsten	-0,2	-2,5	-4,3
	Totaal	9,3	6,6	2,2

5.2 Programma verbetering boezemkades

5.2.1 Doelstelling

De boezemkades in het beheersgebied van het hoogheemraadschap moeten voldoen aan een nieuwe veiligheidseis(norm). Dit betreft 1050 km boezemkades. In 2015 voldoen de belangrijkste boezemkades die in het programma Verbetering boezemkades 2009 zijn opgenomen aan de veiligheidsnormen. In 2020 voldoen alle boezemkades aan de veiligheidsnormen.

5.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap wil bereiken dat in 2015 de belangrijkste boezemkades, die in het programma Verbetering boezemkades zijn opgenomen, voldoen aan de veiligheidsnormen. Randvoorwaarde daarbij is dat dit op een kostenbewuste en maatschappelijk acceptabele manier gebeurt. Dit betekent dat kades met de grootste risicoreductie het eerst worden aangepakt. Gedetailleerdere toetsingen van de kades en onderzoek naar mogelijkheden om op een meer kosteneffectieve wijze het vereiste beschermingsniveau van de boezemkades te halen, zullen leiden tot een geoptimaliseerd programma Verbetering boezemkades.

5.2.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2010 doen?

Rompprogramma verbetering boezemkades

De afgelopen jaren is de eerste toetsingsronde van de regionale waterkeringen op basis van de Leidraad toetsen op veiligheid regionale waterkeringen (2007) uitgevoerd. Hieruit volgde een overzicht van waterkeringsvakken die zeker niet voldoen aan de veiligheidsnormen. Het betreft in totaal circa 430 km. De toetsing verloopt stapsgewijs van een eenvoudige beoordeling naar een geavanceerde beoordeling van het dijklichaam. Voor de waterkeringsvakken die bij de eerste globale toetsing als onvoldoende zijn beoordeeld, werkt het hoogheemraadschap in de periode

2009-2014 aan een rompprogramma om 65 km boezemkades te verbeteren. Bij de vaststelling van het rompprogramma is uitgegaan van het verschil tussen de actueel gemeten kruinhoogte en de vastgestelde normhoogte. Hoe groter het verschil, hoe hoger de prioriteit van de te versterken kade is.

Toetsing en onderzoek

De kosten voor verbetering van meer dan vierhonderd kilometer boezemkades zijn zeer hoog en de betrouwbaarheid van de toetsingsresultaten kan op een aantal punten worden verbeterd. Daarom wordt onderzocht of er mogelijkheden zijn om op een meer kosteneffectieve wijze het vereiste beschermingsniveau te halen en welke besparingen er in de uitvoering mogelijk zijn. Daarnaast is onderzoek nodig om de onzekerheid van de toetsingsresultaten te verkleinen.

Er wordt onder meer onderzocht of compartimentering van het boezemstelsel en maalstoppeilverlaging kunnen leiden tot schadereductie. Hierdoor kunnen boezemkades ook aan de normen voldoen. Voor een beter inzicht in de stabiliteit van delen van de boezemkades worden selectief geotechnisch onderzoek en gedetailleerde toetsingen van geselecteerde dijkvakken uitgevoerd. Een integrale afweging tussen verbetering van boezemkades en/of maatregelen aan het boezemstelsel (bijvoorbeeld compartimentering, peilverlaging of extra afvoercapaciteit) levert uiteindelijk een optimaal maatregelenpakket op.

5.2.4 Wat gaat het programma verbetering boezemkades in 2010 kosten?

Programma-investeringen		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2008	2009	2010
Boezemkades	Uitgaven	-	0,5	6,0
	Inkomsten	-	-	-
	Totaal	-	0,5	6,0

5.3 Integraal beheer van het watersysteem

5.3.1 Doelstelling

Het hoogheemraadschap houdt het watersysteem onder dagelijkse omstandigheden in stand conform vigerend beleid en regelgeving.

5.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap streeft de doelen uit de Kaderrichtlijn Water na. Het beheer wordt daarom meer ingericht naar de kwaliteitseffecten van ons beheer in het watersysteem. De beheermethoden worden hierop aangepast. Een legger voor het watersysteem en een actueel beheerregister zijn beschikbaar.

Het hoogheemraadschap wil bereiken dat in 2016 het onderhoud van open water in het stedelijk gebied van alle gemeenten is overgenomen.

Het streven is een verdere vereenvoudiging en deregulering van de vergunningverlening door meer algemene regels. Hiermee ontstaat onder andere op een aantal onderdelen een verschuiving van vergunningsplicht naar meldingsplicht.

5.3.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2010 doen?

Legger waterlopen en kunstwerken

De legger voor de primaire en secundaire wateren wordt in 2010 vastgesteld. Dit betekent dat er dan één legger beschikbaar is voor het gehele beheersgebied. De nieuwe legger is voornamelijk

een harmonisatie van bestaande leggers. Basisgegevens zoals normatieve profielen, zijn niet opnieuw berekend of geïnventariseerd. Het actualiseren van de basisgegevens zal de komende jaren worden uitgevoerd waarbij kan worden aangesloten bij lopende trajecten om de basissystemen op orde te brengen, zoals het beheerregister, en trajecten als overname stedelijk water en actualiseren van peilbesluiten.

Peilbesluiten

In 2009 is in overleg met de provincie een nieuwe planning voor het op- en vaststellen van peilbesluiten gemaakt. Het resultaat is dat er elk jaar voor vijf nieuwe gebieden een start wordt gemaakt met het peilbesluit. Gezien de doorlooptijd van 1,5 tot 2 jaar wordt er per jaar aan 10 peilbesluiten gewerkt.

Beheer en onderhoudsplannen waterlopen

In 2010 is het Waterlopenbeheerplan gereed. Vanaf 2010 implementeert het hoogheemraadschap aangepaste beheermethoden op basis van dit plan. Hiermee draagt het hoogheemraadschap bij aan het realiseren van de KRW-doelen. Het beheer en onderhoud van waterlopen en waterbergingslocaties wordt eenduidig vormgegeven in diverse meerjarige onderhoudsplannen. Bij de uitvoering van het beheer en onderhoud wordt gewerkt conform de gedragscode Flora- en Faunawet. In de komende jaren worden meer waterbergingen in beheer genomen. Dit leidt tot een stijging van de exploitatiekosten.

Overname onderhoud stedelijk water

Eind 2007 is de overname van het onderhoud van stedelijk open water bestuurlijk herbevestigd. In 2008 is een planning voor de overnames opgesteld. Voor de periode 2010-2013 zijn hierin 17 overnametrajecten met gemeenten gepland. De ervaring leert dat sommige overnametrajecten, ondanks de intenties, onvoldoende worden gefaciliteerd. In 2010 voeren we alleen nieuwe overnametrajecten uit als deze door beide organisaties krachtig worden ondersteund en gefaciliteerd. In het bestuurlijk overleg met gemeenten worden de kansen verkend en verwerkt in de bestuurlijke planning. De reeds lopende trajecten worden voortgezet en waar mogelijk afgerond.

Maatregelen om het watersysteem te verbeteren

In 2006 en 2007 heeft het hoogheemraadschap een studie uitgevoerd naar het functioneren van de boezemstelsels. Daarbij zijn de poldersystemen en boezemsystemen in samenhang beschouwd. Uitkomst van de studie is dat er extra gemaalcapaciteit op de Schermerboezem bij Schardam en Monnickendam wordt gebouwd om ook onder minder gunstige omstandigheden te kunnen afvoeren. In 2010 worden de plannen hiervoor technisch verder uitgewerkt. De komende jaren worden de maatregelen uitgevoerd waarbij eventueel een relatie wordt gelegd met het programma voor het verbeteren van de boezemkades. Tevens wordt onderzocht welke maatregelen voor waterberging in de gemeente Bergen moeten worden gerealiseerd.

Het hoogheemraadschap voert jaarlijks een aantal 'altijd-goed-maatregelen' uit als eerste stap om te voldoen aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water. Dit zijn maatregelen die al 'op de plank lagen', snel en eenvoudig zijn uit te voeren of meeliften met andere projecten. Bijvoorbeeld bij realisatie van waterberging waarmee ook een kwaliteitsverbetering wordt bereikt, (extra) baggeren uit kwaliteitsoverwegingen, verruimen van watergangen en het opheffen van barrières voor vismigratie.

Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems

In 2010 wordt nieuw beleid met betrekking tot baggeren vastgesteld. Uitgangspunt hiervan is onder andere dat wordt gebaggerd overeenkomstig natuurwetgeving (bijvoorbeeld de Flora- en

faunawet). Kwetsbare flora en fauna worden ontzien door baggerwerk in ruimte en tijd te faseren en door kwetsbare perioden (bijvoorbeeld het broedseizoen) waar nodig te mijden. Oevers worden ontzien. Er wordt vooral uit het doorstroomprofiel gebaggerd. Daarnaast worden bij waterlopen met een hoger ecologisch ambitieniveau meer natuurvriendelijke technieken ingezet om nadelig korte termijn effect op ecologie tegen te gaan.

De invloed van het nieuwe Waterlopenbeheersplan en de legger voor de waterlopen op de baggerprogramma's voor boezemwater, landelijk en stedelijk gebied, wordt onderzocht. Het hoogheemraadschap wordt door nieuwe wetgeving bevoegd gezag voor sanering van waterbodems. Het baggerprogramma voor saneringen wordt verbeterd aan de hand van het nieuwe toetsingskader. Zo zullen nieuwe afzetmogelijkheden worden onderzocht en is er aandacht voor certificering voor het beheer van depots en de verwerking van bagger. Afspraken die worden gemaakt over het vaarwegbeheer kunnen leiden tot aanpassing van de programma's en baggerwerkzaamheden.

In 2009 is een aangepast baggerprogramma opgesteld, waarbij rekening is gehouden met KRW-doelen en de belangen voor recreatie en vissen. De intentie is om een vast bedrag per jaar aan de baggervoorziening toe te voegen. In 2009 is € 5,5 miljoen extra toegevoegd aan de baggervoorziening om vertraging in de baggerwerkzaamheden te voorkomen. In 2010 en 2011 wordt dit gecompenseerd door lagere toevoegingen aan de baggervoorziening (2010 € 2,75 miljoen).

Vergunningverlening en handhaving

De regulering van handelingen die watersystemen kunnen beïnvloeden was in het verleden in de Wet op de waterhuishouding, de Grondwaterwet, de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo), en de keur van de waterschappen opgenomen. Met de Waterwet zijn de bestaande wettelijke regelingen geïntegreerd in één uniform stelsel. Dit betekent dat voor vergunningsplichtige handelingen er sprake is van één watervergunning. De keurvergunningen worden aangemerkt als watervergunning ingevolge de Waterwet. Het hoogheemraadschap krijgt als gevolg van de Waterwet ook bevoegdheden met betrekking tot grondwaterbeheer.

In 2010 treden nieuwe beleidsplannen van Rijk en provincie in werking, evenals het Waterbeheersplan 4 van het hoogheemraadschap. Voorts treedt de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen in werking. Laatstgenoemde wet leidt ertoe dat bij niet tijdig beslissen op vergunningaanvragen een boete verschuldigd is. Dit betekent dat gestreefd moet worden naar 100% tijdige afhandeling van vergunningaanvragen.

De inwerkingtreding en implementatie van nieuwe wetgeving en beleid heeft een enorme impact op vergunningverlening en handhaving. Er komt één overheidsloket (het omgevingsloket) waar naast de watervergunning ook de omgevingsvergunning aangevraagd kan worden. De invoering van dit overheidsloket vergt de nodige afstemming met andere overheden.

Verder wordt in 2010 onder meer gewerkt aan de volgende onderwerpen.

- Participeren in het landelijk project voor de bouw van een landelijke voorziening voor de aanvraag van watervergunningen en het aansluiten op deze voorziening
- Het publiceren van vergunningen op internet en burgers pro-actief op de hoogte brengen van bekendmakingen
- Overleg met de provincie over de herziening van de Wegenverordening Noord-Holland (zo mogelijk meer algemene regels in plaats van vergunningen)
- Effectuering nieuw schouwbeleid en vermindering aantal schouwmeesters
- Digitalisering schouw.

5.3.4 Wat gaat integraal beheer van het watersysteem in 2010 kosten?

Exploitatie		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2008	2009	2010
Integraal beheer watersysteem	Externe kosten	16,2	17,7	18,7
	Externe opbrengsten	-1,5	-0,7	-0,7
	Kapitaallasten	8,7	9,2	9,9
	Voorzieningen	11,0	10,5	9,3
	Interne kosten	11,0	14,1	14,8
	Totaal excl. reserves	45,4	50,8	52,0
	Reserves	-	-	-
	Totaal incl. reserves	45,4	50,8	52,0

De externe kosten stijgen door meer onderhoud. De kosten van de voorzieningen zijn lager doordat er minder wordt gedoteerd aan het baggerfonds.

Beheerinvesteringen		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2008	2009	2010
Integraal beheer watersysteem	Uitgaven	8,5	20,4	20,9
	Inkomsten	-2,9	-0,6	-2,3
	Totaal	5,6	19,8	18,6

6. Schoon water

6.1 Programma uitvoering KRW

6.1.1 Doelstelling

Het Europees waterkwaliteitsbeleid vraagt de waterbeheerder twee doelstellingen te bereiken.

1. Zorg dat de waterkwaliteit minimaal op hetzelfde niveau blijft (geen achteruitgang)
2. Zorg dat uiterlijk in 2027 een goed ecologische potentieel en goede chemische toestand is gehaald. Voor de beschermde gebieden, zwemwater en Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden (VHR), dient die toestand al in 2015 gehaald te zijn.

6.1.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

De Kaderrichtlijn Water (KRW) is de Europese wet die de verbetering van de waterkwaliteit dwingend stimuleert. Voor de tijdshorizon van het Meerjarenplan 2010-2013 geldt dat in ieder geval doelstelling 1 wordt gehaald en voor doelstelling 2 geldt dat met ambitie een stap in de goede richting wordt gezet.

In het Waterbeheersplan 4 is opgenomen dat in 2015 de ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater is verbeterd ten opzichte van 2000. De concentratie van prioritaire stoffen in het oppervlaktewater voldoet aan de normen. Acht waterlichamen hebben de ecologische doelstelling bereikt, 38 waterlichamen zijn een klasse verbeterd en 12 waterlichamen zijn onveranderd gebleven.³ In 2027 is het watersysteem gezond en betrouwbaar en voldoende veerkrachtig om verstoringen op te vangen. Hiervoor worden tot en met 2015 112 km natuurvriendelijke oevers en 41 vispassages aangelegd.

6.1.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2010 doen?

In 2010 wordt gestart met de uitvoering van het maatregelenpakket dat in het Waterbeheersplan 4 is opgenomen voor de periode 2010-2015.

Het programma is opgebouwd uit vier onderdelen.

- **Investeringsprogramma**
In 2010 worden natuurvriendelijke oevers gerealiseerd en vismigratieknelpunten opgelost. Deze werken sluiten aan bij het programma Wateropgave en worden uitgevoerd als er zich binnen de gestelde randvoorwaarden kansen voordoen. Voor poldergemalen die worden gerenoveerd of aangepast, is in de bouw- en ontwerprichtlijnen opgenomen dat peilregulerende objecten visvriendelijk worden gebouwd
- **Onderhoudsprogramma**
De belangrijkste maatregel is de verandering van het beheer en onderhoud. Het onderhoud zal natuurvriendelijker en extensiever worden
- **Onderzoeksprogramma**
Er worden verschillende types onderzoek uitgevoerd:
 - De relatie tussen verstandig peilbeheer en waterkwaliteit wordt onderzocht.
 - Er wordt onderzoek gedaan ter onderbouwing van de ecologische KRW-normeringen (water en stoffenbalansen). Dit type onderzoek dient tevens de nadere uitwerking van het KRW-monitoringsprogramma. Met dit monitoringsprogramma worden de effecten van de maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit geregistreerd.

³ Het halen van de doelstelling geldt alleen voor de ecologische waterkwaliteitselementen algen, waterplanten, waterdieren en vissen.

- Het onderzoeksmaatregelenpakket vloeit voort uit het KRW-gebiedsproces en wordt in samenwerking met gemeentes en provincie uitgevoerd. Dit pakket is bedoeld om de keuze voor specifieke KRW-maatregelen te onderbouwen. Van dit pakket zal het hoogheemraadschap in 2010 twee nieuwe onderzoeken uitvoeren.
- Coördinatie
Het hoogheemraadschap betreft de partners in Rijn-West, de provincie en het Rijk bij de beleidsmatige coördinatie.

Waterparels

De provincie heeft in haar Waterplan (2006-2010) het initiatief genomen de wateren met de meest bijzondere aquatische natuurwaarden in beeld te brengen. Deze wateren worden ook wel waterparels genoemd. In nauw overleg met het hoogheemraadschap heeft de provincie binnen het beheersgebied 27 waterparels aangewezen. Het gaat om wateren met bijzondere natuurwaarden zoals brakke waterlevensgemeenschappen, duinrellen, kwelgebonden levensgemeenschappen en weidevogelrijke polders met natuurvriendelijke oevers. In haar Waterplan 2010-2015 zal de provincie voor de waterparels waterkwaliteitsdoelstellingen formuleren. In 2010 zal een onderzoek plaatsvinden, op grond waarvan conclusies kunnen worden getrokken over de stand van zaken voor iedere waterparel (onder andere fysische en chemische toestand, vegetatie, ecologische toestand). Vervolgens zullen op grond van de conclusies maatregelen worden geformuleerd. De verwachting is dat het maatregelenpakket in 2011 gereed zal zijn.

6.1.4 Wat gaat het programma KRW in 2010 kosten?

Programma-investeringen		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2008	2009	2010
KRW	Uitgaven	-	0,7	1,0
	Inkomsten	-	-	-
	Totaal	-	0,7	1,0

6.2 Programma bestrijding watertekort

6.2.1 Doelstelling

In 2015 wordt de maatschappelijke en economische schade door watertekort beperkt door een verantwoorde verdeling van het beschikbare water.

6.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Klimaatverandering leidt naar verwachting tot langere droogteperiodes, minder wateraanvoer via grote rivieren, meer verdamping en verzilting. Daardoor neemt de kans toe dat tijdelijk niet voldoende water vanuit het Markermeer of IJsselmeer kan worden ingelaten. De omvang en frequentie van dit probleem is onvoorspelbaar. Het landelijk beleid en het beleid van het hoogheemraadschap is daarom gericht op het zo veel mogelijk beperken van maatschappelijke en economische schade.

Het hoogheemraadschap heeft in 2007 een studie uitgevoerd, waarin de minimale waterbehoefte nader is bepaald. Verder zijn de afzonderlijke posten van de regionale verdringingsreeks getalsmatig onderbouwd en zijn de knelpunten in het wateraanvoersysteem in beeld gebracht. Tevens is uitgewerkt welke studies de komende jaren moeten worden verricht. Met behulp van de resultaten van deze studies zal het hoogheemraadschap de provincie adviseren bij de prioritering van gebruiksfuncties voor de zoetwatervoorziening in de vorm van een definitieve regionale verdringingsreeks.

De resultaten van deze studies worden ook gebruikt om in 2012 beleid te ontwikkelen over:

- welke knelpunten in het systeem nog moeten worden opgelost
- welke maatregelen ter beperking van schade worden genomen (bijvoorbeeld tegengaan zouttong bij Den Helder)
- op welke wijze doorspoelen wordt verminderd
- of en hoe het aanvoersysteem beter bestuurbaar wordt gemaakt
- op welke wijze het hoogheemraadschap sturing gaat geven aan de ruimtelijke ontwikkeling van nieuwe gebruiksfuncties voor beperken toekomstige schade.

In 2011 is een communicatiestrategie ontwikkeld waarmee in tijden van watertekort effectief met inwoners van het gebied gecommuniceerd kan worden. Deze strategie maakt onderdeel uit van het algemene crisisbeheersingsplan van het hoogheemraadschap. In 2012 wordt een uitvoeringsprogramma vastgesteld voor het oplossen van knelpunten en mitigerende maatregelen.

6.2.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2010 doen?

Dit jaar komt duidelijkheid over de mogelijke problemen van watertekorten in extreem droge situaties. Met klimaatscenario's wordt onderzocht of er in de toekomst in ons beheersgebied problemen ontstaan. Op basis van dit onderzoek wordt in 2010 een voorstel gedaan om deze mogelijke problemen op te lossen.

6.2.4 Wat gaat de het programma bestrijding watertekort in 2010 kosten?

De investeringen zijn, voor zover aanwezig, nog zeer laag.

6.3 Beheersing van lozingen: vergunningverlening en handhaving

6.3.1 Doelstelling

De verontreiniging van het watersysteem door directe, indirecte (via het gemeentelijk rioolstelsel) en overige lozingen wordt voorkomen en/of beheersbaar gehouden, zodat de (ecologische) waterkwaliteitsdoelstellingen conform de KRW worden gehaald. Het hoogheemraadschap verleent watervergunningen⁴ binnen de gestelde termijnen, zorgt dat deze vergunningen steeds actueel zijn en handhaaft op het naleven van de vergunningen en algemene regels voor lozingen.

6.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap ziet er vanuit zijn toezichthoudende rol op toe dat de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) in 2015 aan de vergunningeisen voldoen. Alle verzoeken om watervergunningen worden binnen de wettelijke termijnen afgehandeld. De vergunningvoorschriften worden door de vergunninghouder nageleefd. Waar noodzakelijk wordt het handhavingsinstrumentarium ingezet.

6.3.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2010 doen?

Waterwetvergunningen en meldingen

In 2010 ligt opnieuw het accent op het actualiseren van de vergunningen waarvoor het hoogheemraadschap bevoegd gezag is. Het hoogheemraadschap gaat de bestaande vergunningen voor de lozingen in oppervlaktewater bezien en beoordelen of, gelet op de na te streven nieuwe

⁴ Met de inwerkingtreding van de Waterwet gaat de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) op in de Waterwet. De Wvo komt hiermee te vervallen. Er komt één watervergunning voor alle handelingen in het watersysteem, waaronder ook lozingen.

waterkwaliteitsdoelstellingen uit de KRW, deze vergunningen nog actueel zijn. Aan de hand van deze inventarisatie zal een plan van aanpak worden opgesteld om deze zodanig te actualiseren dat voldaan wordt aan de KRW-doelstellingen en de doelstellingen van de nationale, provinciale en water(beheer)plannen. Prioritering geschiedt op basis van het waterkwaliteitsbeïnvloedend effect van de lozing.

Verdere acties zijn de volgende.

- De vergunningen van de effluentlozingen van de rioolwaterzuiveringsinstallaties Beemster, Katwoude, Den Helder, Heiloo en Wieringermeer worden geactualiseerd naar het niveau van het Waterbesluit
- Invulling geven aan adviesrol op grond van de Wabo⁵. Op grond van deze wet worden gemeenten en provincie bevoegd gezag voor indirecte lozingen van bedrijven. Dit betekent dat het aantal te behandelen vergunningen afneemt, maar dat de inspanning voor het adviseren toeneemt
- Verder invulling geven aan adviesplicht richting de gemeenten/provincie op basis van het Activiteitenbesluit en het Besluit buiten inrichtingen.

Extra aandacht wordt besteed aan het tijdig afhandelen van aanvragen en meldingen in verband met de inwerkingtreding van de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen.

Handhaving

Nadruk in 2010 zal liggen op de nieuwe wetgeving, afstemming en samenwerking van de projecten met de overige handhavingpartners.

In verband met de verschuiving van de bevoegdheden van indirecte lozingen naar het Wm-⁶bevoegd gezag en de uitkomst van de 0-meting bij de rwzi's 'Kijk eens in de spiegel van de rwzi's', april 2009, zal de controle op het nalevinggedrag van de rwzi's van nog groter belang zijn.

Speerpunten voor het jaar 2010 zijn:

- Veehouderij (samen met milieudiensten en/of gemeenten)
- Akkerbouw (samen met de Algemene Inspectiedienst) controle op teeltvrije zone aardappelen
- Bloembollen (samen met milieudiensten en/of gemeenten)
- Rioolwaterzuiveringsinstallaties (in samenwerking met Wetterskip Fryslân)
- Glastuinbouwbedrijven (in afstemming en/of samenwerking met milieudiensten)
- Cross-compliance (samenwerkingsproject samen met de inspectiedienst)

6.4 Beheersing van lozingen: afvalwaterketen

6.4.1 Doelstelling

Het hoogheemraadschap draagt met een goed afvalwaterketenbeheer bij aan het bereiken van de (ecologische) waterkwaliteitsdoelstellingen overeenkomstig de Kaderrichtlijn Water voor alle watersystemen in 2027.

6.4.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap saneert de verontreinigingen door indirecte (via het gemeentelijk rioolstelsel) en directe lozingen op het oppervlaktewater. Het hoogheemraadschap wil dit samen met de partners in de waterketen aanpakken en daarom, op termijn, met alle gemeenten een

⁵ Wet Algemene bepalingen omgevingsrecht

⁶ Wet milieubeheer

afvalwaterakkoord sluiten waarin de gemaakte afspraken over te nemen maatregelen zijn vastgelegd.

De gemeentelijke en provinciale overheid handhaven de indirecte lozingen adequaat.

6.4.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2010 doen?

Het proces van het zuiveren van afvalwater bestaat uit:

- het transporteren van afvalwater afkomstig uit de gemeentelijke rioolstelsels vanaf het overnamepunt naar het ontvangstwerk van de rwzi. Dit gebeurt overeenkomstig de aansluitvergunning van de gemeente en op een zodanige wijze dat aan de Wet milieubeheer (Wm) wordt voldaan
- het zuiveren van het afvalwater, zodanig dat ten minste wordt voldaan aan de vergunningsvoorwaarden
- het op een milieuhygiënisch verantwoorde wijze zuiveren van geproduceerd slib in de slibdrooginstallatie (SDI) en het transport en de levering aan de ENCI.

Bij de aanpak van deze taak gaat het hoogheemraadschap eerst na of de problemen kunnen worden opgelost door de bronnen van verontreiniging aan te pakken. Mocht blijken dat deze bronaanpak niet effectief of efficiënt is (maatschappelijke kosten-baten-analyse), dan wordt gekozen voor maatregelen die de effecten van de verontreiniging verzachten (bijvoorbeeld een verdergaande zuivering van het afvalwater op de rwzi's) of voor maatregelen in het watersysteem zelf (door verandering van inrichting of beheer). Hierbij zoekt het hoogheemraadschap nadrukkelijk de samenwerking met partners in de waterketen.

Samenwerking

In 2010 wordt de samenwerking met gemeenten op het gebied van monitoring van het rioolstelsel verder voortgezet. Samen met een aantal gemeenten uit Laag Holland worden meetplannen voor de betreffende gemeenten opgesteld. Er worden in 2010, ten gevolge van prioriteitstelling, geen nieuwe afvalwaterakkoorden afgesloten.

Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken

Het hoogheemraadschap heeft een actieprogramma opgesteld om de effluentlozingen van de rioolwaterzuiveringsinstallaties op het oppervlaktewater te laten voldoen aan de eisen in de AMvB Stedelijk afvalwater. Het streven is om bijna alle rwzi's in 2012 aan de eisen te laten voldoen. Daar waar dit niet haalbaar is zal het hoogheemraadschap met de betrokken partners overleg voeren. De komende jaren wordt voor elke zuiveringskring een Basiszuiveringsplan (BZP) opgesteld. Hierin worden de maatregelen beschreven die nodig zijn om het transportsysteem aan de eisen te laten voldoen. Het resultaat is dat het transportsysteem voldoet aan de basisinspanning en voldoende capaciteit heeft om de voorziene groei van het aanbod van afvalwater voor de komende jaren te verwerken.

In 2010 worden twee BZP's (Alkmaar en Zaandam-Oost) opgesteld en worden drie programma's van eisen geschreven (Agriport, Beemster, Geestmerambacht). Voor twee zuiveringskringen (Alkmaar en Beemster) wordt een variantenstudie uitgewerkt. De rwzi's Heiloo en Beverwijk worden verbouwd (uitbreiding) en vier projecten (Den Helder, Katwoude, Stolpen en Texel) worden aangepakt.

Getransporteerd afvalwater

Op verschillende plaatsen voldoet het aanvoersysteem van het stedelijk afvalwater nog niet aan de afspraken die hierover zijn gemaakt met de gemeenten (afnameverplichting met het hoogheemraadschap, de zogenaamde basisinspanning). Daarnaast zijn de hoeveelheden afvalwater (zoals vastgelegd in de aansluitvergunningen) soms hoger dan in de optimalisatie overeenkomst studies is overeengekomen. Hierdoor is het aantal plekken waar niet wordt of kan worden voldaan

aan de afspraken, groter geworden. Het in 2009 opgestelde programma Afvalwaterketen wordt vanaf 2010 uitgevoerd. In 2015 zullen de laatste knelpunten in het transportsysteem zijn opgelost. De zwakke persleidingen die voortkomen uit de risicoanalyse 2010 worden opgenomen in het programma Afvalwaterketen.

Overnamepuntenbeleid

In de komende jaren wordt verder uitvoering gegeven aan het beleid Overnamepunten. Met de gemeenten worden de bestaande overnamepunten opnieuw bezien en nieuwe overeenkomsten afgesloten. Overname van gemeentelijke persleidingen en gemalen is daarbij aan de orde.

Gezuiverd afvalwater

De effluentlozingen op het oppervlaktewater van bijna alle rwzi's voldoen in 2012 aan de eisen die zijn gesteld in de AMvB Stedelijk afvalwater. In de tweede helft van 2010 wordt duidelijk welke stoffen voor de Kaderrichtlijn Water een knelpunt vormen. Onderzocht wordt of ook de lozingen van de rwzi's een oorzaak zijn van dergelijke knelpunten. Als dit het geval is, wordt onderzocht of de inzet van een 4e zuiveringstrap bij de rwzi's een oplossing biedt.

Milieu

Samen met alle zuiveringsbeheerders in Nederland is het CO₂ convenant Meerjaren energie efficiency plan (MJA3) getekend. Hierin is afgesproken om voor 2020 voor de zuiveringstechnische werken een energiebesparing te realiseren van 20%. Het hoogheemraadschap wil de komende 15 jaar 2% energie per jaar besparen. In 2010 wordt hieraan invulling gegeven door de reeds gestarte onderzoeken te continueren. Het gaat hier met name over het onderzoek naar de SDI, de samenwerking met gemeenten en de HVC op het gebied van het inzamelen en verwerken van biomassa, alsmede de inzet voor 'energie uit waterzuivering'.

6.4.4 Wat gaat de beheersing van lozingen (vergunningverlening en handhaving en Afvalwaterketen) in 2010 kosten?

Exploitatie		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)			2008	2009
Beheersing van lozingen	Externe kosten	43,7	33,8	33,2
	Externe opbrengsten	-2,9	-2,1	-2,0
	Kapitaallasten	17,9	23,9	23,5
	Voorzieningen	1,1	1,1	1,1
	Interne kosten	6,4	9,5	9,5
	Totaal excl. reserves	66,2	66,2	65,3
	Reserves	-4,7	-	-
	Totaal incl. reserves	61,5	66,2	65,3

Beheerinvesteringen		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)			2008	2009
Beheersing van lozingen	Uitgaven	40,4	63,1	41,0
	Inkomsten	-0,8	-0,8	-0,9
	Totaal	39,6	62,3	40,1

7. Veilige wegen

7.1 Programma verkeersveiligheid

7.1.1 Doelstelling

Doelstelling is het verbeteren van de verkeersveiligheid op de wegen die het hoogheemraadschap beheert, zodat het aantal verkeersslachtoffers op deze wegen afneemt.

7.1.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

In het verkeersveiligheidsplan, vastgesteld in juni 2006, is de doelstelling opgenomen dat het aantal ernstige verkeersslachtoffers (doden en ziekenhuisgewonden) in 2010 (gemiddelde 2009-2011) met 10% moet zijn afgenomen ten opzichte van het aantal in 2002 (gemiddelde 2001-2003). De periode waarbinnen de doelstelling moet zijn gerealiseerd is met 1 jaar verlengd om tot een reëel haalbare ambitie te komen. Subdoelstelling is dat op de gebiedsontsluitingswegen het aantal slachtoffers met 30% wordt gereduceerd, het aantal ongevallen met slachtoffers waarbij (brom)fietsers zijn betrokken met 20% wordt gereduceerd en de verblijfsgebieden volledig sober Duurzaam Veilig zijn ingericht.

7.1.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2010 doen?

Monitoring

Jaarlijks wordt de voortgang in het bereiken van de doelstelling gemeten. Ook in 2010 wordt daarvoor de verkeersveiligheidsmonitor uitgevoerd. Deze monitor levert, naast inzicht in het gemiddeld aantal slachtoffers over de periode 2007-2009, ook een overzicht van de wegen en locaties met relatief veel slachtoffers. Voor de wegen en locaties met veel slachtoffers wordt een ongevallenanalyse uitgevoerd. De ongevallenanalyse geeft inzicht in de oorzaak van de ongevallen en geeft richting aan de te nemen (inrichtings)maatregelen. Op basis van de ongevallenanalyse wordt het uitvoeringsprogramma geactualiseerd.

Herinrichting gebiedsontsluitingswegen

Om verder bij te dragen aan het bereiken van de doelstellingen wordt in 2010 de herinrichting van gebiedsontsluitingswegen (GOW's) voortgezet. Voor vier nog in te richten GOW's met een totale lengte van circa 2 kilometer en een grote afhankelijkheid van derden, wordt gezien of herinrichting op korte termijn haalbaar en/of nog noodzakelijk is. Van de Hartweg wordt het functioneel programma van eisen voor de herinrichting aan de afdeling Voorbereiding overgedragen. De realisatie van vier herinrichtingen wordt afgerond waarmee eind 2010 50% van de lengte aan GOW's heringericht is. Voor de uit te voeren projecten wordt subsidie aangevraagd. Voor de realisatiefase van herinrichtingprojecten is het een voorwaarde dat de subsidies zijn zeker gesteld. Ook het verbeteren van de verkeersveiligheid op de erftoegangswegen wordt voortgezet. Bij het bepalen van uit te voeren groot onderhoud aan deze wegen wordt tevens gezien of er aanvullende maatregelen voor het verbeteren van de verkeersveiligheid nodig zijn.

Onveilige routes en locaties

In afwijking van het meerjarenplan wordt in 2010 de uitvoering van het in het Verkeersveiligheidsplan genoemde uitvoeringsprogramma voor onveilige routes en locaties (black spots) getemporiseerd. Er wordt ingezet op ongevalanalyse en het op basis daarvan stellen van prioriteiten en aanpassen van het uitvoeringsprogramma. De aanleg van fietsvoorzieningen wordt alleen opgepakt als dit meegenomen kan worden binnen een ander werk. De planning voor de aanleg van het fietspad Ramsbeek te Zaanstad is onduidelijk omdat de realisatie daarvan

afhankelijk is van provinciale besluitvorming. In het kader van de prioritering wordt dit project niet in 2010 opgepakt. De aanpak van sluisverkeer wordt alleen opgepakt als dit gekoppeld kan worden aan andere projecten zoals de aanleg van de Westfrisiaweg.

Provinciale verkeersveiligheidsprojecten

De provincie investeert jaarlijks in het verbeteren van de verkeersveiligheid door de herinrichting van provinciale wegen. Daar waar deze wegen aansluiten op wegen van het hoogheemraadschap, verwacht de provincie een bijdrage in de kosten van het hoogheemraadschap. De bijdrage wordt bepaald op basis van de verhouding in de verkeersintensiteiten op de aansluitende wegen. De provincie levert in 2009 een overzicht van de bijdrage die van het hoogheemraadschap wordt verwacht.

Bermschade heeft een grote invloed op de verkeersveiligheid van wegen. Vanaf 2010 wordt het beheerplan Bermschade geïmplementeerd. In 2010 wordt op basis van factoren als wegcategorie, verkeersintensiteit, huidig bermtype et cetera, per weg de meest verkeersveilige en effectieve oplossingen van bermverharding bepaald. Dit geeft inzicht in de lengte per type maatregel, waardoor de kosten kunnen worden geraamd en een meerjarenuitvoeringsprogramma kan worden opgesteld. In totaal betreft het naar verwachting 400 tot 650 kilometer bermverharding. De uitvoering zal vanaf 2011 plaatsvinden.

7.1.4 Wat gaat het programma verkeersveiligheid kosten?

Programma-investeringen		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)			2008	2009
Programma verkeersveiligheid	Uitgaven	-	2,6	9,3
	Inkomsten	-	-0,4	-2,4
	Totaal	-	2,2	6,9

7.2 Wegenbeheer

7.2.1 Doelstelling

Het beheren van het wegennet op zodanige wijze dat een goede verkeersveiligheid, bereikbaarheid en bereikbaarheid zijn gewaarborgd en het bijdraagt aan de belevingswaarde van het beheersgebied.

7.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

De wegverhardingen worden onderhouden op het minimale kwaliteitsniveau volgens de CROW-methodiek en gekoppeld aan de functie van de weg.

Het is de ambitie om het ecologische beheer van wegbermen naar circa 10% van het bermareaal te verhogen, als daarmee op langere termijn ecologische kwaliteitswinst tegen acceptabele meerkosten is te behalen. Voor alle wegbermen wordt ingezet op gedifferentieerd maaibeheer, dat is afgestemd op instandhouding en ontwikkeling van de botanische kwaliteiten en milieubewust en natuurvriendelijk hergebruik van maaisel.

Bij het bomenbeheer wordt rekening gehouden met cultuurhistorische en landschappelijke waarden. Het streven is een evenwichtig bomenareaal, waarbij de populieren zijn gesaneerd en iepen een aandeel van circa 15% vormen.

Weggedeelten binnen de bebouwde kom worden, voor zover doelmatig, in de periode 2010-2013 aan de betreffende gemeente overgedragen.

7.2.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2010 doen?

Onderhoud wegen en kunstwerken

Jaarlijks wordt het groot onderhoud bepaald met een beheerprogramma dat werkt volgens de CROW-systematiek. Uit de jaarlijkse inspectie blijkt dat de onderhoudstoestand van het wegenareaal een dalende lijn vertoont. Daarom is het budget voor groot onderhoud in 2008 verhoogd. De praktijk moet uitwijzen of deze budgetverhoging toereikend is of dat verdere verhoging noodzakelijk is.

Door de ingebruikname van een kunstwerkenbeheersysteem in 2009 is het onderhoud van bruggen en andere kunstwerken in wegen planmatiger opgezet. Het wegwerken van achterstallig onderhoud aan kunstwerken in wegen is getemporeerd en wordt over meerdere jaren verdeeld.

Ecologisch beheer

In 2009 is het onderzoek naar uitbreiding van het ecologisch beheer van wegbermen afgerond. Hierbij is de opdracht geweest om eerst een uitbreiding van 6% naar 10% te onderzoeken. Afhankelijk van de bestuurlijke besluitvorming hierover zal vanaf 2010 het onderhoud van circa 10% van de wegbermen ecologisch worden uitgevoerd. Dit geeft een kostenverhoging van circa € 250.000 per jaar. In 2010 wordt een Plan ecologisch beheer wegbermen opgesteld.

Vervanging veerpont

Het hoogheemraadschap voert het onderhoud uit aan de veerpont te Akersloot. In 2010 wordt deze veerpont vervangen. Naast 75% subsidie uit het provinciale verenfondsen delen de gemeente Castricum (eigenaar) en het hoogheemraadschap de overige kosten.

Wegenoverdracht

Het hoogheemraadschap wil in zijn wegentaakgebied beheerder zijn van de erfdoorgangswegen buiten de bebouwde kom. Vanuit de historie en door grenswijzigingen heeft het hoogheemraadschap ongeveer 145 kilometer weg binnen de bebouwde kom (volgens definitie Wegenwet) in beheer. In 2010 blijft de inzet op overdracht beperkt tot de gemeenten waar weinig lengte hoeft te worden overgedragen of tot gemeenten die een grote bereidheid tot overname hebben. Het hoogheemraadschap is voor overdracht sterk afhankelijk van de bereidwilligheid van de gemeenten.

7.2.4 Wat gaat het wegenbeheer in 2010 kosten?

Exploitatie		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2008	2009	2010
Wegenbeheer	Externe kosten	9,2	9,8	10,7
	Externe opbrengsten	-7,2	-6,5	-6,7
	Kapitaallasten	3,8	4,0	4,2
	Voorzieningen	-	-	-
	Interne kosten	3,7	5,3	4,9
	Totaal excl. reserves	9,5	12,6	13,1
	Reserves	-	-	-
	Totaal incl. reserves	9,5	12,6	13,1

De externe kosten stijgen door meer onderhoud aan kunstwerken.

Beheerinvesteringen		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2008	2009	2010
Wegenbeheer	Uitgaven	2,9	1,4	1,6
	Inkomsten	-0,2	-	-
	Totaal	2,7	1,4	1,6

7.3 Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens

7.3.1 Doelstelling

Het beheer van vaarwegen en havens uitvoeren volgens het beleid van de provincie.

7.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap wil helderheid bereiken met de provincie over deze taak. Het standpunt is dat de vaarwegentaak een provinciale taak is, die het hoogheemraadschap bereid is voor de provincie uit te voeren tegen volledige vergoeding van de kosten. In 2009 is een onderzoek gestart naar de consequenties van herverdeling van de scheepvaarttaken. De resultaten daarvan worden in 2010 verwacht. Dan moet ook duidelijk worden hoe deze neventaak van het hoogheemraadschap wordt gefinancierd.

7.3.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2010 doen?

Bediening sluizen en bruggen

Het hoogheemraadschap onderhoudt en bedient schutsluizen en beweegbare bruggen in het kader van het vaarwegenbeheer en de wegentaak. Naast de eigen medewerkers worden hiervoor inhuurkrachten ingezet. Het is de bedoeling de bediening van de Wilhelminasluis in 2010 over te dragen aan de gemeente Zaanstad. Voor de volledige overdracht bediening Wilhelminasluis en overgang naar eenpersoonsbediening moet de gemeente een oplossing zoeken voor de inning van het havengeld. De principeafpraak is dat Zaanstad HHNK-sluiswachters inhuurt tegen een nog overeen te komen tarief.

Groot onderhoud

De komende jaren wordt groot onderhoud uitgevoerd aan enkele kunstwerken. Op 1 januari 2010 wordt de eigendom, het beheer, het onderhoud en de bediening van de Wilhelminasluis in Zaandam overgedragen aan de provincie. Het hoogheemraadschap verstrekt daarbij een bijdrage in de vernieuwing van de sluis.

7.3.4 Wat gaat inrichting en onderhoud vaarwegen en havens in 2010 kosten?

Exploitatie		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2008	2009	2010
Vaarwegen en havens	Externe kosten	1,1	0,8	3,2
	Externe opbrengsten	-0,2	-0,3	-0,1
	Kapitaallasten	0,1	0,1	1,5
	Voorzieningen	-	-	-
	Interne kosten	0,9	1,3	0,9
	Totaal excl. reserves	1,9	1,9	5,5
	Reserves	-	-	-
	Totaal incl. reserves	1,9	1,9	5,5

De externe kosten en de kapitaallasten stijgen door de overdracht van de Wilhelminasluis.

Beheerinvesteringen		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2008	2009	2010
Vaarwegen en havens	Uitgaven	-	1,4	14,8
	Inkomsten	-	-	-
	Totaal	-	1,4	14,8

De uitgaven in 2010 bestaan uit de afkoopsom voor de overdracht van de Wilhelminasluis (€ 11,5 miljoen) en enkele grote automatiseringsprojecten voor sluizen en bruggen.

8. Middelen en organisatie

Dit hoofdstuk bevat informatie over de bedrijfsvoering. Middelen en organisatie kan om die reden eigenlijk niet worden gezien als beleidsprogramma. Met het hoofdstuk Middelen en organisatie wordt voldaan aan artikel 4.11 BBVW, dat een aantal paragrafen verplicht stelt.

8.1 Heffing en invordering

8.1.1 Doelstelling

Het hoogheemraadschap heft en int op maatschappelijk verantwoorde wijze de waterschapsbelastingen.

8.1.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap wil voorzien in de maatschappelijke vraag naar meer eenvoud en transparantie in het berichten- en rechtsverkeer tussen burgers en overheidsinstanties onderling. Het hoogheemraadschap wil maatschappelijke efficiëntie bereiken door zich op samenwerking met kleinere gemeenten te richten. Het huidige belastingstelsel biedt namelijk de mogelijkheid om voor gemeenten de belastingtaken uit te voeren.

8.1.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2010 doen?

In 2010 werkt het hoogheemraadschap aan interne en externe ontwikkelingen op het gebied van 'de elektronische overheid'. Dit betreft aspecten als Burgerservicenummer, Nederlandse Overheid Referentie Architectuur, Service Gerichte Architectuur, Geonovum, INSPIRE, Waterschapshuis, IDsw, mobiele toepassingen, ketenintegratie, IRIS, al dan niet in samenwerking met andere Waterschappen.

Basisregistraties (zoals Gemeentelijke Basis Administratie, Basis Administratie Gebouwen en Kadaster) zijn authentieke gegevens die het hoogheemraadschap gebruikt voor de belastingtaken. In 2010 voert het hoogheemraadschap de Basis Administratie Gebouwen (BAG) in. Met deze basisadministratie gaan de administratieve lasten voor burgers en bedrijven omlaag en tegelijkertijd verbetert de dienstverlening door eenheid in registratie. Andere basisadministraties worden na 2010 ingevoerd.

Daarnaast wordt in 2010 het proces van heffen en innen van (waterschaps)belastingen kritisch beschouwd en eventueel aangepast. Het hoogheemraadschap werkt steeds meer samen met andere overheden en organisaties, zoals onder anderen met de Belastingdienst (voor de invordering) en het Inlichtingenbureau van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (voor de kwijtschelding) en gemeenten. Hierdoor wordt sneller beschikt over informatie en wordt de kwaliteit van het gegevensbestand verder verbeterd. Hiertoe worden, in samenwerking met de Unie van Waterschappen, initiatieven ontplooid.

8.1.4 Wat gaat heffing en invordering in 2010 kosten?

Exploitatie		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2008	2009	2010
Heffing en invordering	Externe kosten	3,5	3,6	3,4
	Externe opbrengsten	-165,8	-174,1	-182,7
	Kapitaallasten	0,4	0,4	0,4
	Voorzieningen	-	-	-
	Interne kosten	3,2	5,0	5,1
	Totaal excl. reserves	-158,7	-165,1	173,8
	Reserves	-	-	-
	Totaal incl. reserves	-158,7	165,1	-173,8

Beheerinvesteringen		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2008	2009	2010
Heffing en invordering	Uitgaven	-	0,1	-
	Inkomsten	-	-	-
	Totaal	-	0,1	-

8.2 Bedrijfsondersteuning

8.2.1 Doelstelling

Het hoogheemraadschap zorgt voor een efficiënte en effectieve ambtelijke organisatie die het bestuur optimaal bedient bij het bereiken van de doelstellingen.

8.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Voor de medewerkers en leidinggevenden van het hoogheemraadschap zijn de kernwaarden vertaald in profielen. Deze aanpak is toegepast in de HR-instrumenten (werving en selectie, mobiliteitsbeleid, ontwikkelingstrajecten en trainingen).

Daarnaast wordt in 2009 en 2010 de (technische) informatievoorziening in het nieuwe centrale kantoor voorbereid. Dit moet optimale ondersteuning bieden voor het activiteitgerichte kantoorconcept. Andere activiteiten moeten hiervoor wijken, behalve het aanpakken van calamiteiten. De verdere ontwikkeling van de inkoopfunctie leidt tot een grotere mate van duurzaam inkopen en verwezenlijkt belangrijke efficiëntieverbeteringen en besparingen op de inkoop van goederen en diensten.

8.2.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2010 doen?

Ontwikkelingen bestuur

De advisering van het bestuur en de verbetering van bestuursvoorstellen zijn in 2010 speerpunten. De nadruk ligt op de discussie op hoofdlijnen en de bestuurlijke ethiek.

Personeel en organisatie

Het hoogheemraadschap wil:

- worden herkend als een graag geziene deskundige partner
- herkenbaar, zichtbaar en in contact zijn met de samenleving
- bekend staan als aantrekkelijke werkgever, die ruimte en diverse mogelijkheden biedt voor ontplooiing, met interessant en maatschappelijk relevant werk en met medewerkers die als ambassadeurs voor de organisatie fungeren.

Hiervoor worden in 2010 de volgende activiteiten ontplooid:

- Uitvoering van het in 2009 uitgevoerde onderzoek naar strategische formatie- en personeelsplanning
- Ontwikkelen van de arbeidsmarktcommunicatie (HRM-beleid dat gericht is op aantrekken en behouden van goede medewerkers)
- Uitvoering van het mobiliteit- en ontwikkelingsbeleid dat bijdraagt aan de professionalisering en de brede en blijvende inzetbaarheid van de medewerkers
- Starten met de uitvoering van een kwaliteitsplan dat in 2009/2010 wordt opgesteld.

Daadkrachtig, deskundig en integraal management: De ontwikkeling van de organisatie wordt ondersteund door een eigen ontwikkeltraject van het management. De ontwikkeling is gericht op integrale voorbereiding van de besluitvorming, het stroomlijnen (in proces brengen) van de activiteiten in de planning & control-cyclus en het versterken van de vaardigheden van de leidinggevenden.

Inkoop

Naar aanleiding van een onderzoek in 2009 zijn de inkoopprocessen aangepast, waardoor deze voldoende borging bieden voor rechtmatigheid. De centraal gecoördineerde inkoopfunctie wordt geïmplementeerd door onder meer het in gebruik nemen van een centraal inkoopinformatiesysteem. Voor 2010 moet 75% van de inkoop aan de duurzaamheidscriteria van Senter Novum voldoen. Het hoogheemraadschap heeft daarvoor een deelnameverklaring van 50% afgegeven aan het ministerie van VROM. In 2010 wordt het duurzaam inkopen per kwartaal gemeten.

Huisvesting

In december 2010 wordt het nieuwe centrale kantoor van het hoogheemraadschap in Heerhugowaard opgeleverd. Tegelijkertijd wordt een kantoorconcept ingevoerd dat aansluit op de gewenste cultuuraspecten en dat gericht is op communicatie, samenwerking en verhoging van efficiëntie. De bouw van het kantoor is gestart in de 2^e helft van 2009.

Volgens dezelfde filosofie van werkplekflexibilisering, communicatie, samenwerking en verhoging van de efficiëntie, worden de werven van het hoogheemraadschap gereorganiseerd en geconcentreerd. Daarbij worden maatregelen voor CO₂-reductie nagestreefd, zoals warmteopslag, energiezuinige verlichting, energiewinning uit de luchtbehandeling, hoogrendement beglazing en extra isolatie van de gevel.

De mogelijkheid bestaat dat de bouwvergunning voor de werf op het terrein van de zuivering Beemster later wordt verleend. Als vertraging in de nieuwbouwplannen optreedt, leidt dit tot hogere kosten om de bestaande werven in gebruik te houden.

In 2009 is gestart met de voorbereidingen voor het afstoten van de kantoorpanden in Edam en Hoorn. De monumentale status en de waterschapshistorie van het complex aan de Schepenmakersdijk in Edam zijn daarbij van belang.

In het kader van het beleid onroerend cultuurhistorisch erfgoed is een visie op het behoud van onder andere de molens en monumenten van het hoogheemraadschap opgesteld. In 2010 en 2011 wordt het stoomgemaal Vier Noorder Koggen bij Medemblik gerestaureerd, waarna een beheersplan wordt opgesteld.

Informatie en communicatietechnologie

De inzet van informatie- en communicatietechnologie en documentaire informatievoorziening is in 2010 en 2011 vooral gericht op het voorbereiden van het werken in het nieuwe kantoor. Hiervoor zijn drie meerjarige programma's opgezet:

- bouwen van een nieuwe technische infrastructuur
- bevorderen dat zo veel mogelijk informatie digitaal beschikbaar is
- realiseren van een nieuwe kantoorautomatiseringomgeving.

Afhankelijk van de resultaten van een impactanalyse wordt de kantoorautomatisering vervangen. Ter ondersteuning van het nieuwe kantoorconcept, maar ook vanwege wettelijke voorschriften op het gebied van digitale duurzaamheid, wordt voor de informatievoorziening een meerjarig programma opgestart. Dit moet ervoor zorgen dat de informatievoorziening zodanig is ingericht dat informatie transparant, toegankelijk, zorgvuldig en bruikbaar is voor verantwoording. In 2010 zal daarom veel energie worden gestoken in het digitaliseren van informatie en het wegwijs maken van medewerkers in de digitale wereld. De actie 'schoon schap' heeft tot doel het papiergebruik/bezit terug te dringen.

Daarnaast richt het hoogheemraadschap zich in 2010 op het beheer van geografische informatie, waarmee onder meer de schouw, inspectie van waterkeringen, eigendommenregistraties, kadastrale metingen, calamiteitenbestrijding en andere programma's worden ondersteund. Dit gebeurt door middel van advies, analyses, verwerking van mutaties en vervaardigen van kaartmateriaal.

8.2.4 Wat gaat de bedrijfsondersteuning in 2010 kosten?

Exploitatie		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2008	2009	2010
Bedrijfs- ondersteuning	Externe kosten	71,0	73,5	76,1
	Externe opbrengsten	-21,0	-4,2	-4,4
	Kapitaallasten	7,7	6,0	7,1
	Voorzieningen	0,2	-	-
	Interne opbrengsten	-44,1	-66,1	-64,7
	Onvoorzien	-	1,0	1,0
	Totaal excl. reserves	13,8	10,2	15,1
	Reserves	1,2	2,2	2,1
	Totaal incl. reserves	15,0	12,4	17,2

De externe kosten stijgen door de hogere personeelslasten (toelichting in hoofdstuk 17). De interne opbrengsten zijn lager door een lagere besparing op rente eigen vermogen.

Beheerinvesteringen		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2008	2009	2010
Bedrijfs- ondersteuning	Uitgaven	5,9	13,6	40,7
	Inkomsten	-	-	-
	Totaal	5,9	13,6	40,7

De uitgaven hebben vooral betrekking op de nieuwe centrale huisvesting in Heerhugowaard en het wervenplan.

8.3 Financieel beleid

8.3.1 Doelstelling

Het hoogheemraadschap heeft een stabiele financiële positie. De belastingdruk ontwikkelt zich gelijkmatig.

8.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Beleidswijzigingen, inflatie en calamiteiten kunnen ervoor zorgen dat de financiële huishouding van het hoogheemraadschap verstoord wordt. Door in een vroegtijdig stadium op veranderingen te anticiperen, worden grote schommelingen in de lastendruk voorkomen.

Ontwikkeling exploitatie en investeringen

In het Meerjarenplan 2010-2013 wordt een beeld gegeven van de verwachte begrotingsomvang. Daarvoor zijn keuzes gemaakt om de kostentoeename evenwichtig te verdelen over de komende jaren. Sommige programma's worden daartoe uitgevoerd in een langere periode, waarbij rekening wordt gehouden met eventuele risico's. Als gevolg daarvan kunnen in bepaalde gevallen eerder gemaakte afspraken over einddata niet geheel worden nagekomen. Zowel de uitvoering van programma's (exploitatie en investeringen) als de inzet van middelen (belastingopbrengst en reserves) zijn daarbij ter discussie gesteld. Hierna wordt aangegeven hoe op de verwachte kostenstijgingen wordt geanticipeerd.

Activeringsbeleid

Het activeringsbeleid (afschrijvingsbeleid) is van grote invloed op de ontwikkeling van de exploitatielasten, en daarmee op de belastingtarieven. Nieuwe ontwikkelingen maken het nodig te bezien of het investeringsbeleid nog aansluit bij de praktijk. Met name de economische levensduur (en daarmee de gewenste afschrijvingstermijn) kan tussentijds veranderen en is gevoelig voor beleidswijzigingen. In 2010 wordt het beleid heroverwogen.

Belastingdruk

Met ingang van 2009 is (ten gevolge van de nieuwe Waterschapswet) de verdeling van de belastingdruk over de diverse groepen belanghebbenden (categorieën) gewijzigd. In 2010 zal worden uitgegaan van dezelfde verdelingsmethodiek als in 2009.

Het collegeprogramma 2009-2012 heeft als uitgangspunt dat tot 2015 de belastingdruk jaarlijks gemiddeld tot 4% beperkt blijft. Met deze stijging moet de kostenontwikkeling ten gevolge van de grote programma's, de inflatie, het CO₂- en energiebeleid en de CAO's worden opgevangen. De ontwikkeling van de energieprijzen is buiten deze norm gehouden. Het meerjarenplan houdt aan dit uitgangspunt vast, met uitzondering van het jaar 2010. Het nakomen van afspraken met andere partijen (Rijk, provincie) en een nauwkeurige afweging van temporisering en risico's, dwingt het hoogheemraadschap het uitgangspunt voor 2010 aan te passen.

	Stijging belastingdruk 2010 t.o.v. 2009
Watersysteemheffing	4,25%
Zuiveringsheffing	6%
Wegenheffing	5%
Gemiddeld	5%

Risicomanagement

In 2009 heeft het CHI de kadernota risicomanagement vastgesteld. Doelstelling is het systematisch nemen van beslissingen die gericht zijn op het voorkomen of minimaliseren van de nadelige effecten die het optreden van risico's met zich mee brengen. Hiervoor is bewustzijn en kennis

Pagina
46

Datum

nodig bij bestuur en organisatie. De risico's zijn zo volledig mogelijk geïdentificeerd en er kan systematisch worden gewerkt aan de beheersing van risico's.

Het bestuur heeft in 2004 bepaald dat het weerstandsvermogen 10% van de exploitatielasten moet bedragen (ongeveer € 20 miljoen). In 2010 zal het weerstandsvermogen op basis van de nieuwe risico-inventarisatie worden heroverwogen.

Hoofdstuk 9 is gewijd aan het weerstandsvermogen en de risico's die in 2010 gelden.

Ontwikkeling van het eigen vermogen

Het hoogheemraadschap kent een solide financiële positie. In de afgelopen jaren is het eigen vermogen vooral gestegen door incidentele baten (zoals een grote dividenduitkering en bijdragen van derden). Het totale eigen vermogen bedroeg begin 2009 € 87,9 miljoen. Dit bestaat uit een algemene reserve, bestemmingsreserves en egalisatiereserves. De algemene reserve is bedoeld voor calamiteiten met grote financiële gevolgen en bedroeg in 2009 € 22,9 miljoen. De bestemmingsreserves per waterschapstaak (in totaal € 6,3 miljoen) zijn bedoeld om te voorkomen dat belastingtarieven jaar op jaar schommelen. Ook de egalisatiereserves hebben tariefegalitatie tot doel, maar richten zich op een specifiek doel (bijvoorbeeld het nieuwe kantoor, de erfpachtgronden en de wegen in Amsterdam-Noord) en op de (middel-)lange termijn. De egalisatiereserves bedroegen eind 2008 € 58,7 miljoen.

In de hoofdstukken 9, 10 en 13 zijn de verwachte mutaties in 2010 van de reserves opgenomen.

9 Weerstandvermogen en risico's

Weerstandvermogen en weerstandscapaciteit

Het Besluit Begroting en Verantwoording Waterschappen schrijft voor dat de waterschappen in de begroting een verplichte paragraaf over het weerstandvermogen opnemen waarin aandacht wordt besteed aan risicomanagement, reserves en voorzieningen. In september 2009 heeft het bestuur de kadernota risicomanagement vastgesteld, met daarin de doelstelling en uitgangspunten voor het risicomanagement. Het beleid voor de onderdelen reserves en voorzieningen is door het bestuur vastgesteld in 2004. De nota reserves en voorzieningen wordt in 2010 geactualiseerd.

Op basis van de door het bestuur vastgestelde kadernota risicomanagement worden de risico's opnieuw in kaart gebracht. In 2010 wordt door middel van risicosimulatie opnieuw beoordeeld hoe hoog de weerstandscapaciteit van het hoogheemraadschap moet zijn. De uitkomsten hiervan worden meegenomen in de actualisatie van de nota reserves en voorzieningen.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die de organisatie beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. De uitkomst van een eerdere risicosimulatie (2004) is dat het voor 95% zeker is dat alle geformuleerde risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van circa € 20 miljoen (prijsspeil 2004). Dit is de benodigde weerstandscapaciteit.

De algemene reserve van het hoogheemraadschap is bedoeld om financiële calamiteiten te kunnen opvangen. Op 1 januari 2010 bedraagt de algemene reserve € 17,8 miljoen. Overigens worden de bestemmingsreserves niet aangemerkt als onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit, want deze zijn bedoeld om schommelingen van de belastingtarieven per beheertaak zo veel mogelijk te beperken.

In 2010 wordt risicomanagement structureel toegepast binnen de organisatie. Bij bestuurlijke besluitvorming worden de risico's expliciet vermeld, waarbij nadrukkelijk aandacht wordt besteed aan concrete maatregelen om risico's te beperken.

Het verloop van de algemene reserve over 2010 is als volgt (bedragen x € 1 miljoen).

Algemene reserve 01-01-2010	Vermeerderingen 2010		Verminderingen 2010	Algemene reserve 31-12-2010
	Rente	Stortingen		
17,8	0,3	2,8	-	20,9

Risico's

In het jaarplan 2010 wordt de indeling in risicocategorieën gehanteerd conform de kadernota risicomanagement:

1. Strategische risico's
2. Compliance risico's
3. Operationele risico's

Naast deze risicocategorieën is er sprake van specifieke calamiteitenrisico's.

Hieronder wordt per categorie de belangrijkste risico's benoemd.

1. Strategische risico's

Afhankelijkheid van externe partijen

Programma's zijn altijd complex en bestaan uit zeer verschillende activiteiten. Ze kennen een grote afhankelijkheid van ruimtelijke ontwikkelingen en van andere partijen. De afhankelijkheid van andere partijen is een risico voor het realiseren van de eigen doelstellingen. Door het contact met

de partners te intensiveren, worden de kansen op het verwerven van grond vergroot. Het verwerven van grond blijft een primair doel, omdat in bepaalde gebieden nauwelijks met plannen van derden kan worden meegelift.

Duurzaamheid

Het hoogheemraadschap heeft zich geconformeerd aan afspraken over energiebesparing en CO₂-emissiereductie. Deze afspraken zijn nog niet concreet ingevuld.

De kans is aanwezig dat de doelstelling 75% van de bestedingen duurzaam aan te wenden niet wordt gehaald. Door de organisatie bewust te maken van de doelstelling en de mogelijkheden, wordt het risico verkleind. Ook worden medewerkers ondersteund bij inkopen en worden resultaten met een inkoopinformatiesysteem vastgelegd.

Hoogwaterbeschermingsprogramma

De tien belangrijkste risico's voor het HWBP (programmarisico's en projectrisico's) zijn:

- Onvoldoende interne beheersing van het programma
- Noodzaak tot bezuinigen op of vertragen van het programma door mogelijke bezuinigingen door het Rijk
- Onzekerheid doordat randvoorwaarden en uitgangspunten voor de ontwerpfase ter discussie worden gesteld
- Uitvoeringsproblemen doordat beschikbare capaciteit te laag wordt ingeschat
- Bestuurlijke onenigheid doordat voorkeursalternatieven van hoogheemraadschap en Rijk afwijken
- Voortgang komt onder druk door bezwaren en afhankelijkheid van externe partijen
- Bestuurlijke besluitvorming niet voldoende uitvoerbaar door te lage kwaliteit van de adviezen
- Afwijkende verwachtingen (intern en extern) door onvoldoende communicatie
- Uitvoeringsproblemen doordat de uitvoeringsfase wordt onderschat
- Subsidie-inkomsten vallen in een jaar tegen door afhankelijkheid van de Rijksbegrotingen.

Programma verbetering boezemkades

Volgens de eerste toetsingsronde voldoet 430 km boezemkades niet aan de normen. Over het op orde brengen worden afspraken gemaakt met de provincie. Er is een rompprogramma gedefinieerd om 65 km kade die het sterkst afwijkt van de norm op orde te brengen. De komende jaren wordt onderzocht hoe het resterende programma kosteneffectief kan worden uitgevoerd in de periode na 2012. Daarover is nog veel onzekerheid.

Bij de uitvoering van het rompprogramma Verbetering Boezemkades is een scherpe sturing op de risico's van groot belang. Daarbij gaat het zowel om risico's buiten de feitelijke scope van het programma als om risico's binnen het programma of de projecten. Voorbeelden van externe risico's zijn vertraging en kostenstijgingen door maatschappelijke weerstand tegen voorgenomen projecten, vertraging of kostenstijgingen als gevolg van een krappe markt, tussentijdse aanpassingen van de landelijke of provinciale kaders en vertraging vanwege de economische recessie. In 2010 wordt de risicosystematiek (overeenkomstig de aanpak binnen het HWBP) uitgewerkt en toegepast.

2. Compliance risico's

Waterlandstichting

De Belastingdienst heeft een onderzoek uitgevoerd bij de Waterlandstichting en (ter behoud van rechten) aanslagen opgelegd over de jaren 1997 t/m 2002. De mogelijkheid bestaat dat de gehanteerde BTW-constructie alsnog door de Belastingdienst wordt afgekeurd. Het kan nog geruime tijd duren voordat de Belastingdienst de Waterlandstichting nader informeert. Een en ander is mede afhankelijk van de uitkomst van procedures over vergelijkbare zaken die bij het

Europese Hof worden gevoerd. Het risico voor het hoogheemraadschap bedraagt € 5,5 miljoen. Er worden geen maatregelen genomen.

Verjaring eigendommen

In sommige gevallen blijkt dat percelen grond van het hoogheemraadschap in gebruik zijn bij derden, zonder dat dit bij overeenkomst geregeld is. Wanneer het hoogheemraadschap zo'n perceel nodig heeft voor werkzaamheden, stuit het op de regelgeving verjaring eigendommen (10 jaar bij ter goeder trouw, 20 jaar bij ter kwader trouw), waardoor een geringe kans bestaat dat werkzaamheden niet of vertraagd kunnen worden uitgevoerd. Daarnaast loopt het hoogheemraadschap inkomsten mis doordat eigendommen zonder tegenprestatie worden gebruikt of ingenomen. In 2009 worden reeds 1 à 2 verjaringszaken per maand behandeld. Er is een project opgestart om van alle grondeigendommen het ongereguleerde gebruik in kaart te brengen, het gebruik zo veel mogelijk te reguleren en verjaring te stuiten. Het project staat gepland voor de periode 2009-2016.

Rechtmatigheid

Vanaf 1 januari 2009 dienen waterschappen te voldoen aan specifieke eisen van rechtmatigheid. De twee belangrijkste risico's zijn begrotingsoverschrijdingen en overtredingen van de regelgeving met betrekking tot inkoop en aanbesteding.

Bij een overschrijding van de begroting wordt het budgetrecht van het CHI aangetast. De spelregels van het budgetbeheer moeten daarom op alle niveaus consistent worden toegepast. De wet- en regelgeving voor inkoop en aanbesteding is complex. Omdat het bij inkoop vaak gaat om grote bedragen, kan een fout grote gevolgen hebben. Het is daarom belangrijk dat ook hierbij de regels strikt worden nageleefd. Gestart is met extra acties om de financiële rechtmatigheid bij de inkoopfunctie te waarborgen. De aanbevelingen van de accountant uit een tussentijdse evaluatie in 2009 worden opgevolgd.

3. Operationele risico's

Kostenstijgingen gebouwen en bouwwerken

Bij aanbestedingsprocedures van gebouwen en bouwwerken wijken de inschrijfsommen soms sterk af van de door het hoogheemraadschap begrote kosten, zowel in positieve als negatieve zin. Er zal daarom voor en tijdens de aanbestedingsprocedure meer aandacht aan dit fenomeen worden geschonken. Er zullen ijkpunten worden geformuleerd waarmee kan worden beoordeeld hoe groot dit risico is.

Uitstel vernieuwing en/of aanpassing zuiveringsinstallaties

Door uitstel van vernieuwing en/of aanpassing van oude zuiveringsinstallaties valt het onderhoud hoger uit dan in de begroting is opgenomen. Het onderhoud zal daarom meer en frequenter moet plaatsvinden.

Overdracht wegen Amsterdam-Noord

Bij de overdracht van de wegen in Amsterdam-Noord is de gemeente Amsterdam ervan uitgegaan dat eventueel achterstallig onderhoud wordt weggewerkt. Van achterstallig onderhoud aan wegen, bepaald conform de inspectiemethodiek van de CROW, is sprake als binnen twee jaar na overdracht groot onderhoud nodig is. De kosten van achterstallig onderhoud kunnen worden gecompenseerd uit de egaliseringsreserve Wegen Amsterdam-Noord. Er zijn zonder succes pogingen ondernomen om het project af te ronden.

Verkoop kantoorpanden Edam en Hoorn

De kantoorpanden in Hoorn en Edam komen eind 2009 in de verkoop. Gezien de huidige markt bestaat het risico dat de panden niet snel verkocht worden. Daarom wordt een projectgroep gevormd die zich uitsluitend bezighoudt met de verkoop, professionele partijen inschakelt en alternatieven ontwikkelt. De verkoopopbrengst is ingecalculeerd in de financiering van het nieuwe kantoor in Heerhugowaard. Latere verkoop veroorzaakt dus hogere rentelasten en het onnodig doorlopen van vaste lasten van de oude panden.

Wormer- en Jisperveld

Het hoogheemraadschap loopt bepaalde risico's bij de baggerwerkzaamheden in het Wormer- en Jisperveld. Voor deelprojecten zijn andere partijen verantwoordelijk. De financiële gevolgen van de risico's voor het baggerwerk worden als .gemiddeld ingeschat. De kans op een kostenoverschrijding is gering. Als er zich echter problemen voordoen, zijn de financiële gevolgen groot (tot € 1,8 miljoen).

Bezuinigingsmaatregelen

Om een goede balans te vinden tussen de uitvoering van toenemende activiteiten en de lastendruk zijn tijdens het begrotingsproces op meerdere onderwerpen temporiseringen doorgevoerd. Consequentie hiervan is dat er risico's ontstaan. De belangrijkste risico's zijn:

- Door capaciteitsproblemen zijn voor inrichtingsmaatregelen de grondaankopen en planvoorbereiding getemporiseerd. Het risico is dat de vertraging in de komende jaren niet kan worden ingehaald
- Imagoschade doordat bestuurlijke ambities en verwachtingen bij partners niet altijd worden gehonoreerd. Extra overleg met partners is soms nodig.

10 Waterschapsbelastingen

Belastingstelsel

Er worden vier belastingsoorten geheven:

- watersysteemheffing
- wegenheffing
- zuiveringsheffing
- verontreinigingsheffing.

De watersysteemheffing en de wegenheffing belasten de inwoners van het waterschap en de eigenaren van huizen, bedrijven en grond. De inwonerdichtheid van het waterschap bepaalt voor de watersysteemheffing het aandeel dat de inwoners in de kosten dragen. Voor de wegenheffing zijn de kosten van de wegen met een algemene verkeersfunctie bepalend voor het aandeel van de inwoners. De eigenaren brengen voor deze beide heffingen het resterende deel op. De economische waarde van hun bezittingen is de indicator van het belang dat deze groepen bij de taken hebben. De zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing worden geheven volgens het principe dat de vervuiler betaalt.

Kwijtschelding

Als een belastingplichtige niet in staat is de aanslag waterschapsbelasting te betalen, kan hij kwijtschelding aanvragen. Kwijtschelding is alleen mogelijk voor aanslagen waterschapsbelasting die betrekking hebben op de eigen woonruimte. Het hoogheemraadschap beoordeelt daarvoor de persoonlijke en financiële situatie van de belastingplichtige en bepaalt of men in aanmerking komt voor kwijtschelding. Daarvoor worden de landelijk geldende kwijtscheldingsregels gehanteerd. Het hoogheemraadschap werkt bij de aanvraag en behandeling van kwijtscheldingsverzoeken samen met alle gemeenten boven het Noordzeekanaal, met uitzondering van Amsterdam, Den Helder, Langedijk, Velsen en Zaanstad.

Belastingtarieven

De berekening van de belastingtarieven 2010 is zichtbaar gemaakt in de tabel op de volgende pagina. De in de tabel genoemde belastingopbrengsten per categorie kunnen door afrondingsverschillen in beperkte mate afwijken van de begrote opbrengsten.

categorie	draagvlak 2010	belastingeenheid	tarief 2010	belastingopbrengst (bedragen x € 1.000)
<i>Zuiveringsheffing</i>				
Heffingseenheid	1.408.291	vervuilingseenheid (v.e.)	€ 52,55	74.006
Kwijtschelding	45.000	vervuilingseenheid (v.e.)	€ 52,55	-2.365
Totaal zuiveringsheffing				71.641
<i>Watersysteemheffing</i>				
Ingezetenen	459.000	wooneenheid	€ 74,56	34.223
Ongebouwd	113.300	hectare	€ 78,85	8.934
Ongebouwd verharde openbare wegen	12.000	hectare	€ 157,70	1.892,40
Ongebouwd buitendijks vrijafstromend	1.700	hectare	€ 19,71	34
Ongebouwd openbare wegen buitendijks vrijafstromend	200	hectare	€ 98,56	20
Gebouwd	128.747.000.000	economische waarde	0,0408 %	52.464
Gebouwd buitendijks vrijafstromend	1.000.000.000	economische waarde	0,0102 %	102
Natuurterrein	23.500	hectare	€ 4,10	96
Kwijtschelding	20.000	wooneenheid	€ 74,56	-1.491
Totaal watersysteemheffing				96.274
<i>Verontreinigingsheffing</i>				
Verontreinigingsheffing	24.709	vervuilingseenheid (v.e.)	€ 52,55	1.298
<i>Wegenheffing</i>				
Ingezetenen	183.000	wooneenheid	€ 34,48	6.310
Ongebouwd	70.000	hectare	€ 16,28	1.140
Gebouwd	52.500.000.000	economische waarde	0,0104 %	5.455
Natuurterrein	7.000	hectare	€ 0,73	5
Kwijtschelding	7.100	wooneenheid	€ 34,48	-245
Totaal wegenheffing				12.665
Totale belastingopbrengst				181.878

Belastingdruk 2010

Het Meerjarenplan 2010-2013 heeft als uitgangspunt dat de totale belastingdruk in 2010 ten opzichte van 2009 mag stijgen met 5%. Om de totale stijging van de belastingdruk tot 5% te beperken, is uitgegaan van een scenario van temporiseringsen, waarbij tevens onttrekkingen aan de bestemmingsreserves van het watersysteem- en zuiveringsbeheer zijn betrokken.

Het verloop van de bestemmingsreserves van de taken over 2010 is als volgt:

Bestemmingsreserves (bedragen x € 1 miljoen)	Stand 01-01-2010	Vermeerderingen 2010 (rente)	Verminderingen 2010	Stand 31-12-2010
Zuiveringsbeheer	2,4	0,1	1,4	1,1
Watersysteembeheer	0,0	0,0	1,6	-1,6
Wegenbeheer	-0,5	0,0	0,0	-0,5
	1,9	0,1	3,0	-1,0

In het kader van het sluitend maken van de Begroting 2010 zijn de noodzakelijke onttrekkingen aan de bestemmingsreserves in het bovenstaande overzicht opgenomen. Bij de bestemming van het resultaat van de rekening 2010 moet formeel met deze mutaties worden ingestemd. De bestemmingsreserves Watersysteembeheer en Wegenbeheer hebben naar verwachting ultimo 2010 een negatief saldo. In het Meerjarenplan 2010-2013 is hiermee rekening gehouden. De komende jaren zullen positieve rekeningresultaten deze tekorten aanvullen.

11 Incidentele baten en lasten 2010

Incidentele baten

Begroot wordt dat de voorgenomen verkoop van erfpachtgronden en van dienstwoningen leidt tot een opbrengst van respectievelijk € 2,1 miljoen en € 0,5 miljoen.

Incidentele lasten

De overdracht van de Wilhelminasluis aan de provincie Noord-Holland leidt in 2010 tot een verhoging van de kosten ter grootte van € 3,5 miljoen. Dit bedrag bestaat uit € 1,3 miljoen kapitaallasten en € 2,2 miljoen eenmalige kosten.

12 Kostentoe rekening

Kostenallocatie

De administratie van het hoogheemraadschap is ingericht volgens de voorgeschreven productindeling van de Unie van Waterschappen. De programma's in het jaarplan zijn opgebouwd uit deze producten. Om te zorgen dat de kosten en opbrengsten zo correct mogelijk verdeeld worden over de producten, wordt de volgende kostenallocatiesystematiek toegepast:

- De kosten en opbrengsten waarvan duidelijk is op welk product ze betrekking hebben, worden direct verantwoord op het betreffende product
- Kosten en opbrengsten die niet direct op een product betrekking hebben, worden in eerste instantie verzameld op de betreffende afdeling en op basis van de ureninzet (uren x tarief) toegerekend aan de producten
- Het resultaat op de producten bestuur en externe communicatie wordt aan de taken toegerekend op basis van vaste verdeelsleutels
- De kosten van de ondersteunende producten worden toegerekend aan de onderliggende beheer- en beleidsproducten op basis van het totale aantal directe uren per product
- De resultaten op de producten worden toegerekend aan de taken.

Renteomslag

Omdat door het hoogheemraadschap geen directe financiering wordt toegepast (geen koppeling van een lening aan een investering), wordt voor de berekening van de kapitaallasten een algemeen rentepercentage (de zogenaamde omslagrente) gehanteerd. De tabel op de volgende bladzijde toont de berekening van dit percentage.

Toelichting op tabel

- De vermelde rente langlopende geldleningen is gebaseerd op de inschatting dat er in 2009 voor € 110 miljoen en in 2010 voor € 145 miljoen leningen aangetrokken worden
- Het deel van de vaste activa waarvoor geen leningen zijn aangetrokken wordt gefinancierd met eigen financieringsmiddelen. Daartoe wordt rente toegevoegd aan het eigen vermogen. Hierbij is gerekend met een rentepercentage van 2% (begroting 2009: 4,5%).

Renteomslag (bedragen x € 1.000)	2009	2010
Rente langlopende geldleningen	13.759	17.753
Rente rekening-courant	150	500
Rente kortlopende geldleningen	100	-
Rente van eigen financieringsmiddelen	3.993	1.601
Totaal rentekosten	18.002	19.854
Af: Rentebaten van belegde gelden	-	-
Rentebaten rekening-courant / deposito's	-	-
Totaal rentebaten	-	-
Netto rentelast	18.002	19.854
Boekwaarde (im)materiële vaste activa per 1 januari	389.891	429.758
½ van de netto-investeringen (respectievelijk € 120.335 en € 133.195)	60.168	66.598
	450.059	496.356
Omslagrente	4,00%	4,00%

13 Egalisatiereserves en voorzieningen

Naast de algemene reserve (zie hoofdstuk 9) en de bestemmingsreserves van de taken (zie hoofdstuk 10) kent het hoogheemraadschap een aantal egalisatiereserves en voorzieningen. In onderstaand overzicht wordt het verloop van deze onderdelen van het vermogen van het hoogheemraadschap gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)	Stand 01-01-2010	Vermeerderingen in 2010		Verminderingen in 2010	Stand 31-12-2010
		Rente	Stortingen		
Egalisatiereserves					
CBL-voordeel	3.743	75	-	-	3.818
Keringen Texel	4.337	86	-	1.184	3.239
Amsterdam Noord	12.863	258	-	1.292	11.829
Erfpachtgronden	11.787	235	2.007	1.329	12.700
Huisvesting	27.664	553	-	-	28.217
	60.394	1.207	2.007	3.805	59.803
Voorzieningen					
Baggeren	-	-	8.682	8.682	-
Kosten Cross Border Lease	1.709	-	-	250	1.459
Pensioenverplichtingen in eigen beheer	1.088	-	-	200	888
Amovering zuiveringstechnische werken	2.270	-	800	443	2.627
Afschrijvingen objecten Waterlandstichting	6.042	-	932	-	6.974
	11.109	-	10.414	9.575	11.948

Toelichting

Egalisatiereserve CBL-voordeel

In 1997 is door de CBL-lease transactie een voordeel ontstaan van ruim € 11 miljoen. De termijn van de CBL-overeenkomst is 23 jaar. Gedurende deze termijn kunnen aanpassingen, amovering en verkoop van de in de lease betrokken activa het hoogheemraadschap dwingen tot een terugbetaling van het voordeel. Gelet op de nog lange looptijd van de CBL-overeenkomst is het zeker niet ondenkbaar dat de komende jaren een aantal installaties moet worden aangepast. Het verdient daarom de voorkeur de egalisatiereserve 'CBL-voordeel' in stand te houden.

Egalisatiereserve keringen Texel

Bij de vaststelling van de Jaarrekening 2006 heeft het CHI besloten om de ontvangen afkoopsom van het Rijk voor het toekomstig onderhoud van overgenomen primaire zandige keringen op Texel toe te voegen aan een egalisatiereserve.

Egalisatiereserve Amsterdam-Noord

Per 1 januari 2009 heeft het hoogheemraadschap het wegenbeheer in Amsterdam-Noord overgedragen aan de gemeente Amsterdam. Amsterdam heeft een afkoopsom betaald van € 14,6 miljoen voor de door het hoogheemraadschap gedeerde belastingopbrengst. Deze is gestort in een egalisatiereserve. Jaarlijks wordt door middel van een onttrekking uit deze reserve de weggevalle belastingopbrengst van het wegenbeheer gecompenseerd.

Egalisatiereserve erfpachtgronden

Door de verkoop van de erfpachtgronden verminderen de jaarlijkse pachtopbrengsten. De inkomsten van de verkopen worden daarom toegevoegd aan een egalisatiereserve. Door de reserve volgens een bepaald schema te laten vrijvallen ten gunste van het exploitatieresultaat, worden de lagere pachtopbrengsten gecompenseerd. De verwachting is dat in 2010 circa € 2,1 miljoen aan opbrengsten zal worden gestort. Bij de bestemming van het jaarresultaat van de jaarrekening 2010 dient formeel met deze mutatie te worden ingestemd.

Egalisatiereserve huisvesting

De verkoopopbrengsten van kantoorpanden worden in de egalisatiereserve Huisvesting gestort. Aangezien reserves niet in mindering mogen worden gebracht op de aanschafwaarde van nieuwe investeringen, wordt de egalisatiereserve Huisvesting gebruikt voor het compenseren van een deel van de kapitaallasten van het nieuwe gebouw in Heerhugowaard. De eerste onttrekking vindt plaats in het jaar waarin het nieuwe kantoor in gebruik wordt genomen. De reserve wordt benut gedurende de periode die gelijk is aan de gemiddelde afschrijvingstermijn van het nieuwe kantoor.

Voorziening baggeren

Om fluctuaties in de kosten van de baggerwerken te egaliseren is de voorziening Baggeren gevormd. De storting in dit baggerfonds is € 2,7 miljoen lager dan in het Meerjarenplan 2010-2013 is opgenomen. Deze lagere storting wordt veroorzaakt door de extra storting die in 2009 heeft plaatsgevonden (besluit CHI juni 2009).

Voorziening kosten Cross Border Lease

In 1997 heeft een van de fusiewaterschappen langjarige CBL-lease transacties afgesloten. Gedurende de looptijd kunnen aanpassingen, amovering en verkoop van de in de lease betrokken activa leiden tot beheers- en/of begeleidingskosten en te betalen afkoopsommen. Deze kosten worden gefinancierd uit een voor dat doel gecreëerde voorziening.

Voorziening pensioenverplichtingen in eigen beheer

De voorziening pensioenverplichtingen in eigen beheer is ingesteld om te voorzien in de pensioenverplichting van oud bestuurders.

Voorziening amovering zuiveringstechnische werken

Naast nieuwbouw van zuiveringstechnische werken moeten er ook (onderdelen van) zuiveringstechnische werken worden verwijderd. Aangezien de kosten niet kunnen worden geactiveerd en deze kosten tot ongewenste stijgingen leiden in de exploitatiebegroting is enige jaren geleden de voorziening Amovering zuiveringstechnische werken ingesteld. In 2010 wordt voor ruim € 1 miljoen aan installaties verwijderd.

Voorziening afschrijvingen objecten Waterlandstichting

Het hoogheemraadschap heeft een aantal objecten ondergebracht bij de Waterlandstichting. Deze stichting neemt het eigendom van objecten van overheden over, zodat de omzetbelasting over de kosten van de betreffende objecten kan worden teruggevraagd bij de belastingdienst. De objecten worden door het hoogheemraadschap van de stichting gehuurd en na afloop van de overeengekomen periode (10 jaar) teruggekocht. Het hoogheemraadschap 'spaart' jaarlijks door middel van een storting in de voorziening. Met de voorziening kan aan het einde van de contractperiode de waardedaling van het object worden opgevangen. De constructie blijft bestaan voor de huidige objecten. Er zullen echter geen nieuwe objecten worden aangemeld.

14 Financiering

Met betrekking tot de beleidsvoornemens ten aanzien van financieel risicobeheer wordt verwezen naar hoofdstuk 9 van dit jaarplan.

Het hoogheemraadschap heeft in de loop der jaren investeringen (vaste activa) uitgevoerd, die vanwege hun meerjarig nut over meerdere jaren worden afgeschreven. In 2010 wordt € 196 miljoen aan investeringen uitgegeven, waarvoor in enkele gevallen een bijdrage van derden wordt ontvangen (in totaal € 63 miljoen). De afschrijvingen over 2010 worden begroot op € 29,6 miljoen, terwijl € 5,2 miljoen rente aan de waarde van de activa wordt toegevoegd. Een overzicht per activasoort is als bijlage in hoofdstuk 18.7 opgenomen.

Het hoogheemraadschap financiert zijn taakuitoefening met eigen vermogen (reserves) en vreemd vermogen (leningen). Het verloop van de vaste schulden over 2010 is als bijlage in hoofdstuk 18.8 opgenomen.

Wet Fido

De regels voor een juiste toepassing van het aantrekken van vreemd vermogen zijn vastgelegd in de Wet Financiering decentrale overheden, kortweg de Wet Fido. Deze wet heeft tot doel een solide financiering en kredietwaardigheid van decentrale overheden te bevorderen en in stand te houden. Om deze doelstellingen te kunnen toetsen hanteert de wet twee instrumenten:

- de kasgeldlimiet ten behoeve van de beperking van het renterisico op korte financieringen (<1 jaar)
- de renterisiconorm ten behoeve van de beperking van het renterisico op lange financieringen (>1 jaar).

De *kasgeldlimiet* geeft de grens aan tot welk bedrag lagere overheden hun activiteiten met korte middelen mogen financieren. Voor waterschappen is die limiet bepaald op 23% van het begrotingstotaal. Elk kalenderkwartaal wordt de gemiddelde korte schuld van de betreffende maanden getoetst aan de limiet.

Uitgangspunt voor het invoeren van een *renterisiconorm* is het streven naar een spreiding van looptijden van lange geldleningen met het oog op een beperking van de renterisico's. Het bedrag aan aflossingen en het leningbedrag dat in aanmerking komt voor een renteherziening mag in het betreffende jaar de renterisiconorm niet overschrijden. De renterisiconorm bedraagt 30% van het begrotingstotaal van 2010. De maximale herfinancieringsruimte (verplichte aflossing) voor 2010 is 30% van € 218 miljoen (€ 66 miljoen). Het bedrag dat het hoogheemraadschap moet aflossen (€ 42 miljoen) blijft hier ruim onder.

Ontwikkelingen die van invloed zijn op de treasury-functie en het treasurybeleid

De kredietcrisis die in 2008 vanuit de Verenigde Staten van Amerika overwaaide, heeft de afgelopen periode zijn sporen achtergelaten. Naar het zich laat aanzien (september 2009) zijn de grootste gevolgen ingeboekt en is er sprake van een voorzichtig economisch herstel.

De crisis zal waarschijnlijk leiden tot het aanpassen van het stelsel van regelgeving in de financiële markten. De komende jaren zullen inspanningen geleverd moeten worden om de verslechterde overheidsfinanciën te herstellen. Verwacht wordt dat ook de waterschappen hieraan een bijdrage moeten leveren.

Naar verwachting doen zich bij het hoogheemraadschap geen ontwikkelingen voor die ten opzichte van voorgaande jaren een relevante invloed uitoefenen op het risicoprofiel, de financiële posities, de vermogenswaarden en de geldstromen.

Financiële risico's

De volgende financiële risico's spelen een rol bij het beheer van de liquiditeiten: renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, koersrisico – voor zover ter zake – valutarisico. Laatstgenoemd risico speelt niet omdat overheidsinstellingen slechts met eigen valuta te maken hebben. De inkomende en uitgaande geldstromen van de Cross Border Lease worden afgerekend in dollars zodat het hoogheemraadschap hierover geen valutarisico loopt.

Het *renterisicobeheer* is het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat in de toekomst de rentelasten van vreemd vermogen hoger respectievelijk dat de renteopbrengsten van activa lager zullen zijn dan een gewenst niveau. Zolang de rente op korte financieringsmiddelen lager is dan de rente op lange financieringsmiddelen wordt gebruik gemaakt van korte middelen. De berekende grens van het kasgeldlimiet wordt hierbij als maximum aangehouden, tenzij er redenen zijn, bijvoorbeeld het verlaat opleggen van de omslag, om hiervan tijdelijk af te wijken.

Het *kredietrisicobeheer* (of debiteurenrisico) is het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid op een waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het niet (tijdig) kunnen nakomen van de verplichtingen door de tegenpartij. Door het voeren van een strak invorderingsbeleid met de uiteindelijke inschakeling van deurwaarders wordt dit risico zo veel als mogelijk beperkt. Voor de invordering van waterschapsbelastingen beschikt het hoogheemraadschap over sterke rechtsmiddelen.

Het liquiditeitsrisicobeheer is het beheersen van risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitenplanning en meerjareninvesteringsplanning, waardoor de financieringskosten hoger kunnen uitvallen. De beheersing van dit risico is afhankelijk van de hardheid van de cijfers die in de meerjarenbegroting zijn opgenomen.

Rentevisie

Omslagrente

In de Begroting 2010 is gerekend met een omslagpercentage van 4% (2009: 4%).

Korte rente

De rente voor kortlopende leningen is in september 2009 gedaald naar een historisch laag percentage (onder de 1%). Voor 2010 verwacht het hoogheemraadschap dat de rente ligt tussen de 1% en 1,5%.

Lange rente

De verwachting is dat de rente voor langlopende leningen op het niveau van 2009 (4%) blijft.

Liquiditeitsprognose

Voor het begrotingsjaar is tevens een liquiditeitsprognose opgesteld. Op kasbasis wordt € 427 miljoen aan uitgaven en € 273 miljoen aan inkomsten verwacht. Per 1 januari 2010 wordt een kortlopende schuld verwacht van € 25 miljoen.

Op basis van de kasgeldlimiet (23%) van het begrotingstotaal (€ 218 miljoen) kan maximaal € 50 miljoen met kortlopende financieringsmiddelen worden gefinancierd.

Treasurybeheer

Het risicoprofiel van de financiering is laag. In de leningenportefeuille vaste schulden bevinden zich geen leningen met de mogelijkheid van renteherziening tijdens de looptijd. Zoals hiervoor reeds aangegeven worden krediet-, koers- en valutarisico niet of nauwelijks gelopen. Forse mutaties in aangenomen rentepercentages voor op te nemen en uit te zetten kortlopende financieringsmiddelen zouden invloed kunnen hebben op het begrotingsresultaat.

Ten tijde van het opstellen van het Jaarplan 2010 (september 2009) is het renteverschil tussen de langlopende en kortlopende financieringsmiddelen groot als gevolg van opslagen die banken berekenen voor langlopende geldleningen. Periodiek wordt gezien welk deel van de kortlopende financieringsmiddelen wordt omgezet in geldleningen met een langere looptijd. Ter dekking van de behoefte aan kasgeld en het krediet in rekening-courant bij de N.V. Nederlandse Waterschapsbank (NWB) wordt voorgesteld voor 2010 een kredietruimte van € 60 miljoen beschikbaar te stellen. De gevraagde kredietruimte heeft als doel in voorkomende situaties over extra ruimte bij de NWB te kunnen beschikken om het juiste moment van conversie (lage rente en passende voorwaarden) naar een lening met een lange looptijd af te wachten. Dit bedrag wijkt af van de kasgeldlimiet, maar de NWB is bereid een dergelijke krediet beschikbaar te stellen.

De omvang van de leningenportefeuille wordt per 1 januari 2010 geraamd op € 330 miljoen, de reguliere aflossing op € 42 miljoen. Er zullen in 2010 geen extra aflossingen plaatsvinden, omdat daarvoor contractueel geen mogelijkheden zijn.

Voor 2010 wordt de omvang van de in de loop van het jaar af te sluiten vaste geldleningen geraamd op € 145 miljoen. Per 31 december 2010 bedraagt de omvang van de leningenportefeuille € 433 miljoen.

Het gemiddeld rentepercentage van de langlopende geldleningen bedraagt 4,7%. Ten tijde van het opstellen van het Jaarplan 2010 (september 2009) bedroeg de rente voor rentevaste leningen met een looptijd van 20 jaar 4,54%. De gemiddelde afschrijvingstermijn van investeringen bedraagt 20 jaar. Bij het aantrekken van vaste geldleningen wordt hier zo veel mogelijk op aangesloten.

Aflossing vindt plaats in jaarlijks gelijke termijnen.

Het aantrekken van kortgeld geschiedt in de vorm van een rekening-courant krediet, kasgeld- en call-geldleningen bij de huisbankier (NWB) of andere geldverstrekkers die voldoende kredietwaardig zijn.

15 Verbonden partijen

Samenwerking

Het hoogheemraadschap wil zo veel mogelijk samenwerken met anderen bij het uitvoeren van zijn taken. Door intensieve communicatie met de partners wil het hoogheemraadschap zijn werkzaamheden zo goed mogelijk op de wensen en behoeften van de partners afstemmen. Bij de samenwerking wordt uitgegaan van de eigen taken en verantwoordelijkheden van de verschillende partners.

Financieel en bestuurlijk belang

Als het hoogheemraadschap relaties aangaat met privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties (de zogenaamde verbonden partijen), komen deze te allen tijde voort uit het publiek belang. Bij elke verbonden partij is sprake van een financieel en een bestuurlijk belang. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur van de verbonden partij of het hebben van stemrecht. Van een financieel belang is sprake wanneer het hoogheemraadschap middelen ter beschikking heeft gesteld en die kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op het hoogheemraadschap. Het hoogheemraadschap heeft een dergelijke relatie met Waterproef, de stichting die de laboratoriumactiviteiten uitvoert.

Ook de deelnemingen (aandelen en obligaties) van het hoogheemraadschap in een besloten of naamloze vennootschap vallen onder de verbonden partijen. Het in financiële zin deelnemen in bedrijven door het aankopen van aandelen heeft een voorzichtig karakter en is niet gericht op het genereren van inkomsten door het aangaan van overmatige risico's.

Deelnemingen en effecten

Door het bezit van aandelen heeft het hoogheemraadschap zich in financiële zin verbonden met een aantal partijen. Het bezit aandelen van de Nederlandse Waterschapsbank en de Bank Nederlandse Gemeenten. De afgelopen jaren hebben deze aandelen forse dividenduitkeringen gekend. De aandelen zijn overigens niet op de vrije markt verhandelbaar. De dividenduitkeringen worden als dekkingsmiddel ten gunste van de exploitatie gebracht.

Het hoogheemraadschap is aandeelhouder (22%) van BV Baggerzorg. Het doel van de BV is het verzorgen van de verdere verwijdering van aangeleverde verontreinigde baggerspecie. Het belang is de gegarandeerde verwerkingscapaciteit van een bepaalde hoeveelheid niet verspreidbare bagger tegen een redelijke prijs.

In het kader van de Cross Border Lease-overeenkomsten is om fiscaaljuridische redenen een aantal BV's opgericht. Deze worden geliquideerd zodra de overeenkomsten aflopen.

16 EMU-saldo

Tijdens de Europese Raad in Maastricht in 1991 maakten de toenmalige regeringsleiders afspraken over het vervolg van de interne markt, te weten de Economische en Monetaire Unie (EMU). Voor het economische deel van de EMU zijn de lidstaten primair zelf verantwoordelijk, waarbij het nationale economische beleid wel door de lidstaten op elkaar wordt afgestemd.

De Nederlandse waterschappen verschaffen in hun begrotingen en jaarrekeningen inzicht in het EMU-saldo van de organisatie.

De berekening van het voor 2010 begrote EMU-saldo is als volgt.

EMU-saldo (bedragen x € 1.000)		
EMU-exploitatiesaldo		-4.864
Vermeerderingen investeringen	-196.361	
Investeringssubsidies en bijdragen van derden	63.166	
Afschrijvingen	29.601	
Invloed investeringen		-103.594
Toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	10.414	
Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-9.575	
Invloed voorzieningen		839
EMU-saldo volgens begroting 2010		-107.619

17 Exploitatie 2010

Begroting naar kosten- en opbrengstsoorten

(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2008	Begroting 2009	Begroting 2010
Kostensoorten			
Rente en afschrijvingen	40.850	46.381	49.457
Personeelslasten	55.007	56.505	60.038
Goederen en diensten van derden	100.225	94.426	96.779
Bijdragen aan derden	-	620	-
Toevoegingen aan voorzieningen/onvoorzien	12.380	12.683	11.448
<i>Subtotaal kostensoorten</i>	208.462	210.615	217.722
Opbrengstsoorten			
Financiële baten	7.997	7.718	5.325
Personeelsbaten	387	108	273
Goederen en diensten aan derden	13.267	10.433	7.977
Bijdragen van derden	21.649	6.785	6.990
Waterschapsbelastingen	164.994	173.223	181.878
Interne verrekeningen	8.998	13.162	14.886
<i>Subtotaal inkomstsoorten</i>	217.292	211.429	217.329
Exploitatieresultaat	8.830	814	-393
Toevoegingen aan reserves	-6.329	-8.356	-6.368
Onttrekkingen aan reserves	11.477	7.542	6.761
	13.978	-	-

Toelichting op de begroting naar kosten- en opbrengstsoorten

Hieronder wordt per kostensoort een nadere toelichting gegeven op belangrijke ontwikkelingen in 2010 en opvallende afwijkingen ten opzichte van de Begroting 2009. Op de kostensoorten waarbij geen bijzonderheden aan de orde zijn, is geen toelichting gegeven. Voor vergelijkingsdoeleinden zijn in bovenstaande tabel de bedragen van de Jaarrekening 2008 en Begroting 2009 aangepast.

Rente en afschrijvingen

De kosten van rente en afschrijvingen stijgen met € 3,1 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door het hogere investeringsvolume en door het in exploitatie komen van een aantal grote investeringsprojecten. In deze post is mede begrepen de kapitaallast die is gemoeid met de overdracht van de Wilhelminasluis. In 2010 wordt in totaal € 5,3 miljoen bouwrente toegevoegd aan de onderhanden investeringswerken.

Personeelslasten

De begrote personeelslasten stijgen met € 3,5 miljoen. Dit wordt voor € 1,5 miljoen veroorzaakt door meer inhuur. In de begroting 2009 was een stelpost van € 1,5 miljoen opgevoerd als te behalen efficiëntievoordeel. Deze opdracht is deels ingevuld. In de begroting 2010 is het alsnog in te vullen deel in de post Goederen en diensten van derden verwerkt.

Voor een overzicht van de personeelslasten per organisatie-eenheid wordt verwezen naar bijlage 18.2.

Goederen en diensten van derden

De kosten van goederen en diensten van derden stijgen met ruim € 2,3 miljoen. In de kosten zijn stelposten met een totaal van € 2,8 miljoen opgenomen voor maatregelen voor CO2-reductie (€ 0,6 miljoen meerkosten), inkoopbesparingen (€ 3 miljoen) en efficiëntievoordelen (€ 0,4 miljoen).

Het grootste oorzaak van de stijging van de kosten komt voor rekening van de eenmalige kosten ten gevolge van de overdracht van de Wilhelminasluis aan de provincie. Daarnaast zijn er hogere onderhoudskosten voor waterlopen, gemalen, rwzi's en wegen.

Bijdragen aan derden

In de Begroting 2009 zijn afkoppelingsbijdragen aan gemeenten opgenomen. Deze zijn voor 2010 niet begroot.

Toevoegingen aan voorzieningen/onvoorzien

De lagere toevoeging aan de voorzieningen wordt vooral veroorzaakt door een lagere storting in het baggerfonds ten gevolge van de extra storting in 2009.

Financiële baten

De daling van de financiële baten wordt volledig veroorzaakt doordat er minder rente wordt bespaard door het financieren met het eigen vermogen. Tegenover deze daling staat overigens een even grote daling van de rentevergoeding voor het gebruik van eigen vermogen.

Goederen en diensten aan derden

De daling van deze post wordt grotendeels veroorzaakt door de lagere opbrengst van de verkoop van erfpachtgronden.

Interne verrekeningen

De interne verrekening bestaan uit geactiveerde personeelskosten en geactiveerde bouwrente. Door een toename van het aantal bestede uren en uitgaven aan investeringen, stijgt deze post met € 1,7 miljoen.

Begroting naar taken (kostendragers)

	Belastingtarieven 2009	Begroting 2009 (x € 1.000)	Belastingtarieven 2010	Begroting 2010 (x € 1.000)
Zuivering				
Netto-kosten toegerekend aan de zuiveringstaak		70.553		71.544
Onvoorzien		377		379
Gederfde opbrengst als gevolg van kwijtschelding		2.355		2.365
Dividenden en overige algemene opbrengsten		-1.287		-1.287
Bruto belastingopbrengst		71.998		73.001
Onttrekkingen aan de reserve zuivering		-4.000		-1.360
Netto op te leggen zuiveringsheffing		67.998		71.641
Tarief zuiveringsheffing	€ 49,57		€ 52,55	
Watersysteem				
Netto-kosten die worden toegerekend aan de watersysteemtaak		94.118		97.331
Onvoorzien		577		587
Gederfde opbrengst als gevolg van kwijtschelding		1.520		1.491
Dividenden en overige algemene opbrengsten		-1.650		-1.550
Bruto belastingopbrengst		94.565		97.859
Onttrekkingen aan de reserve watersysteem		-1.930		- 1.585
Netto op te leggen watersysteemheffing		92.635		96.274
Netto op te leggen verontreinigingsheffing		533		1.298
Tarieven watersysteemheffing:				
Ingezetenen	€ 72,40		€ 74,56	
Ongebouwd	€ 74,77		€ 78,85	
Ongebouwd verharde openbare wegen	€ 149,54		€ 157,70	
Ongebouwd buitendijks vrijafstromend	€ 18,69		€ 19,71	
Ongebouwd openbare wegen buitendijks vrijafstromend	€ 93,46		€ 98,56	
Gebouwd	0,03921 %		0,0408 %	
Gebouwd buitendijks vrijafstromend	0,00980 %		0,0102 %	
Natuurterrein	€ 3,71		€ 4,10	
Tarief Verontreinigingsheffing	€ 49,57		€ 52,55	
Wegen				
Netto-kosten die worden toegerekend aan de wegentaak		13.562		13.888
Onvoorzien		67		67
Gederfde opbrengst als gevolg van		242		245

	Belastingtarieven 2009	Begroting 2009 (x € 1.000)	Belastingtarieven 2010	Begroting 2010 (x € 1.000)
kwijtschelding				
Dividenden en overige algemene opbrengsten		-264		-264
Bruto belastingopbrengst		13.607		13.936
Onttrekkingen aan de reserve wegen		-1.550		-1.292
Netto op te leggen wegenheffing		12.057		12.644
Tarieven wegenheffing				
Ingezetenen	€ 33,15		€ 34,48	
Ongebouwd	€ 15,28		€ 16,28	
Gebouwd	0,0099%		0,0104%	
Natuurterrein	€ 0,61		€ 0,73	

18 Bijlagen

18.1 Belastingprofielen

Onderstaand schema toont voor diverse soorten belastingplichtigen het aanslagbedrag. De bedragen zijn indicatief.

Voorbeeldprofielen (bedragen x € 1)	Exclusief de wegentaak		Inclusief de wegentaak	
	Aanslagbedrag 2009	Aanslagbedrag 2010	Aanslagbedrag 2009	Aanslagbedrag 2010
Eenpersoonshuishouden	122	127	155	162
Meerpersoonshuishouden	222	232	254	267
Meerpersoonshuishouden met eigen huis (€ 240.000)	316	330	372	390
Meerpersoonshuishouden met eigen huis (€ 500.000)	418	436	500	523
Procesindustrie	81.158	85.810	84.158	88.930
Groothandel	1.437	1.505	1.677	1.754
Klein bedrijf	384	402	444	465
Veeteeltbedrijf (groot)	3.532	3.720	4.243	4.475
Veeteeltbedrijf (klein)	1.762	1.857	2.097	2.214
Glastuinbouwbedrijf	313	329	355	373
Natuurgebied	37	41	196	211

18.2 Personeelslasten en formatie

De voor 2010 begrote personeelslasten en formatie zijn als volgt:

(bedragen x € 1.000)	Formatie Begroting 2009 (aantal)	Formatie begroting 2010 (aantal)	Personeelslasten begroting 2009	Personeelslasten begroting 2010
Bestuur	4,8	4,8	814	680
Directie	2,0	2,0	281	290
Staffuncties	28,8	28,9	2.254	2.390
Primaire afdelingen + programmabureau	533,8	539,7	32.764	35.707
Ondersteunende afdelingen	261,8	256,1	15.835	16.969
Niet geplaatste medewerkers en regelingen voormalig bestuur en personeel			3.165	2.634
Opleidingenbudget			1.392	1.368
Totaal	831,2	831,4	56.505	60.038

De stijging van de personeelslasten met € 3,5 miljoen is reeds verklaard in hoofdstuk 17 (meer inhuur en het in 2009 uitvoeren van de opdracht tot het behalen van efficiëntievoordeel).

De lagere begrote kosten van het Bestuur wordt veroorzaakt doordat in de begroting 2009 nog geen rekening was gehouden met de kleinere omvang van het nieuwe bestuur.

De stijging van kosten van inhuur vindt met name plaats bij de primaire afdelingen. Door het instellen van het Geo-bureau heeft een verschuiving plaatsgevonden van ondersteunende naar primaire afdelingen.

Het aantal niet-geplaatste medewerkers is ten opzichte van 2009 afgenomen.

18.3 Recapitulatie exploitatie van programma's en beheertaken

Exploitatie	(bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrekening 2008	Begroting 2009	Begroting 2010
Sturing op de taken	Bestuur en externe communicatie	3,2	5,2	5,2
	Beleid en planvorming	6,5	8,9	9,3
	Monitoring van beleid en watersystemen	3,0	4,2	3,7
	Crisisbeheersing	0,6	1,2	1,3
	Totaal	13,3	19,5	19,5
Waterveiligheid	Beheer van de waterkering	-0,2	3,2	3,5
Voldoende water	Integraal beheer van het watersysteem	45,4	50,8	52,0
Schoon water	Beheersing van lozingen	66,2	66,2	65,3
Veilige wegen	Wegenbeheer	9,5	12,6	13,1
	Vaarwegen	1,9	1,9	5,5
	Totaal	11,4	14,4	18,6
Middelen en organisatie	Heffing en invordering	-158,7	-165,1	-173,8
	Bedrijfsondersteuning	13,8	10,2	15,1
	Totaal	-144,9	-154,9	-158,7
Totaal exclusief dotaties en onttrekkingen reserves		-8,8	-0,8	0,4
Dotaties en onttrekkingen aan reserves		-5,1	0,8	-0,4
Eindtotaal		-13,9	-	-

18.4 Recapitulatie programma-investeringen 2010

Programma-investeringen		(bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrekening 2008	Begroting 2009	Begroting 2010
Waterveiligheid	Programma op orde brengen primaire keringen	Uitgaven	23,8	23,8	50,9
		Inkomsten	-18,1	-16,5	-50,9
		Netto investeringsvolume	5,7	7,3	-
Voldoende water	Programma bestrijding wateroverlast	Uitgaven	9,5	9,1	6,5
		Inkomsten	-0,2	-2,5	-4,3
		Netto investeringsvolume	9,3	6,6	2,2
	Programma verbetering boezemkades	Uitgaven	-	0,5	6,0
		Inkomsten	-	-	-
		Netto investeringsvolume	-	0,5	6,0
Schoon water	Programma uitvoering Kaderrichtlijn Water	Uitgaven	-	0,7	1,0
		Inkomsten	-	-	-
		Netto investeringsvolume	-	0,7	1,0
Veilige wegen	Programma verkeersveiligheid	Uitgaven	-	2,6	9,3
		Inkomsten	-	- 0,4	-2,4
		Netto investeringsvolume	-	2,2	6,9
Totaal netto programma-investeringen			15,0	17,3	16,1

18.5 Recapitulatie beheerinvesteringen 2010

Beheerinvesteringen			(bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrekening 2008	Begroting 2009	Begroting 2010
Sturing op de taken	Bestuur en externe communicatie	Uitgaven		1,8	1,0	-
		Inkomsten		-	-	-
		Netto investeringsvolume		1,8	1,0	-
	Beleid en planvorming	Uitgaven		0,5	0,5	1,1
		Inkomsten		0,7		-0,3
		Netto investeringsvolume		1,2	0,5	0,8
	Crisisbeheersing	Uitgaven		-	0,3	0,3
		Inkomsten		-	-	-
		Netto investeringsvolume		-	0,3	0,3
Waterveiligheid	Beheer van de waterkering	Uitgaven		0,3	2,6	2,4
		Inkomsten		-8,4		-2,2
		Netto investeringsvolume		-8,1	2,6	0,2
Voldoende water	Integraal beheer van het watersysteem	Uitgaven		8,5	20,4	20,9
		Inkomsten		-2,9	- 0,6	-2,3
		Netto investeringsvolume		5,6	19,8	18,6
Schoon water	Beheersing van lozingen	Uitgaven		40,4	63,1	41,0
		Inkomsten		-0,8	- 0,8	-0,9
		Netto investeringsvolume		39,6	62,3	40,1
Veilige wegen	Wegenbeheer	Uitgaven		2,9	1,4	1,6
		Inkomsten		-0,2	-	-
		Netto investeringsvolume		2,7	1,4	1,6
	Vaarwegen	Uitgaven		-	1,4	14,8
		Inkomsten		-	-	-
		Netto investeringsvolume		-	1,4	14,8
Middelen en organisatie	Heffing en invordering	Uitgaven		-	0,1	-
		Inkomsten		-		
		Netto investeringsvolume		-	0,1	-
	Bedrijfsondersteuning	Uitgaven		5,9	13,6	40,7
		Inkomsten		-		
		Netto investeringsvolume		5,9	13,6	40,7
Totaal netto beheerinvesteringen				48,7	103,0	117,1

18.6 Netto-investeringen 2010

Beleidsprogramma	Investeringscategorie	Netto-investeringen 2010 (x € 1.000)		
		Beheer	Programma's	Totaal
Sturing op de taken	Waterkeringen	555		555
	Onderzoek en ontwikkeling	-232		-232
	Bijdragen en afkoopsommen	698		698
	Totaal	1.021		1.021
Waterveiligheid	Waterkeringen	-431	-	-431
	Onderzoek en ontwikkeling	700		700
	Totaal	269	-	269
Voldoende water	Waterkeringen	418	6.000	6.418
	Watergangen, kunstwerken en gemalen	16.254	3.175	19.429
	Overige materiële vaste activa	75		75
	Onderzoek en ontwikkeling	514		514
	Bijdragen en afkoopsommen	1.351		1.351
	Totaal	18.612	9.175	27.787
Schoon water	Zuiveringstechnische werken	39.847		39.446
	Bijdragen en afkoopsommen	665		665
	Totaal	40.512		40.111
Veilige wegen	Kantoren, woningen en werkplaatsen	4		4
	Waterkeringen	773		773
	Wegen	1.560	6.855	8.415
	Vaarwegen en havens	2.561		2.561
	Bijdragen en afkoopsommen	11.500	75	11.575
	Totaal	16.398	6.930	23.328
Middelen en organisatie	Gronden	600		600
	Overige materiële vaste activa	4.390		4.390
	Kantoren, woningen en werkplaatsen	35.689		35.689
	Totaal	40.679		40.679
Totaal		117.491	16.105	133.195

Toelichting

Sturing op taken

De post Onderzoek en ontwikkeling wordt gevormd door ontvangen bijdragen in het kader van het project Wormer- en Jisperwater.

Waterveiligheid

In de verslagleggingsregels is bepaald dat uitgaven en inkomsten verantwoord worden in het jaar waarop deze betrekking hebben. Voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma wordt er daarom vanuit gegaan dat de uitgaven gelijk zijn aan de subsidie-inkomsten, ondanks dat in de praktijk deze kasstromen niet geheel synchroon lopen.

Voldoende water

Bij de beheerinvesteringen bestaat de post Watergangen, kunstwerken en gemalen uit diverse investeringen aan gemalen (zoals Anna Paulowna, Drieban en Vier Noorderkoggen).

Pagina
73

Datum

De programma-investeringen bestaan uit investeringen in het kader van het programma bestrijding wateroverlast en het programma verbetering boezemkades.

Schoon water

De post Zuiveringstechnische werken bevat grote investeringen in de zuiveringskringen Beverwijk, Heiloo en Katwoude.

Veilige wegen

Bij de beheerinvesteringen bestaat de post Bijdragen en afkoopsommen vrijwel geheel uit de afkoopsom overdracht van de Wilhelminasluis.

Bij de programma-investeringen is de inrichting van de Westfrieschedijk bij Niedorp een grote investering.

Middelen en organisatie

De post Overige bedrijfsmiddelen bestaat vooral uit uitgaven voor automatisering ten behoeve van de nieuwe centrale huisvesting. Voor de uitgaven van Kantoren, woningen en werkplaatsen geldt hetzelfde. Daarnaast zijn er uitgaven gepland in het kader van het wervenplan.

18.7 Vaste activa

Het hoogheemraadschap heeft in de loop der jaren investeringen (vaste activa) gedaan, die vanwege hun meerjarig nut over meerdere jaren worden afgeschreven. In 2010 wordt voor € 196,4 miljoen nieuwe investeringen gedaan, waarvoor in enkele gevallen een bijdrage van derden wordt ontvangen (in totaal € 63,2 miljoen. De afschrijvingen over 2010 worden begroot op € 29,6 miljoen, terwijl € 5,2 miljoen rente aan de waarde van de activa wordt toegevoegd.

Per activasoort is het verloop over 2010 als volgt:

bedragen x € 1.000	Boekwaarde 1-1-2010	Investe- ringen in 2010	Bijdragen van derden	Afschrijvingen 2010	Geacti- veerde rente 2010	Boekwaarde 31-12-2010
Gronden	7.484	600	-	-146	85	8.023
Vervoermiddelen en werktuigen	480	-	-	-103	-	377
Kantoren, woningen en werkplaatsen	25.439	35.693	-	-829	1.318	61.621
Waterkeringen	32.212	60.349	-53.034	-2.253	208	37.482
Watergangen, kunstwerken en gemalen	85.717	25.563	-6.134	-3.872	1.069	102.343
Zuiveringstechnische werken	232.808	40.347	-901	-14.769	1.853	259.338
Wegen	24.992	10.708	-2.293	-2.794	175	30.788
Vaarwegen en havens	305	2.561	-	-70	34	2.830
Verkiezingen	1.560	-	-	-520	-	1.040
Onderzoek en ontwikkeling	5.460	1.711	-729	-794	141	5.789
Bijdragen en afkoopsommen	9.544	14.364	-75	-2.108	187	21.912
Overige bedrijfsmiddelen	3.757	4.465	-	-1.343	98	6.977
Totaal	429.758	196.361	-63.166	-29.601	5.168	538.520

18.8 Vaste schulden

Het verloop van de vaste schulden van het hoogheemraadschap over 2010 is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	Stand per 1 januari 2010	Mutaties in 2010		Stand per 31 december 2010	Rente 2010
		Vermeer- deringen	Aflossingen		
Afgesloten leningen t/m 2008	220.052	-	26.372	193.680	10.781
Afsluiten in 2009	110.000	-	15.833	94.167	3.728
Afsluiten in 2010	-	145.000	-	145.000	3.244
Subtotaal leningen	330.052	145.000	42.205	432.847	17.753
Waarborgsommen	52	-	-	52	-
Totaal vaste schulden	330.104	145.000	42.205	432.899	17.753